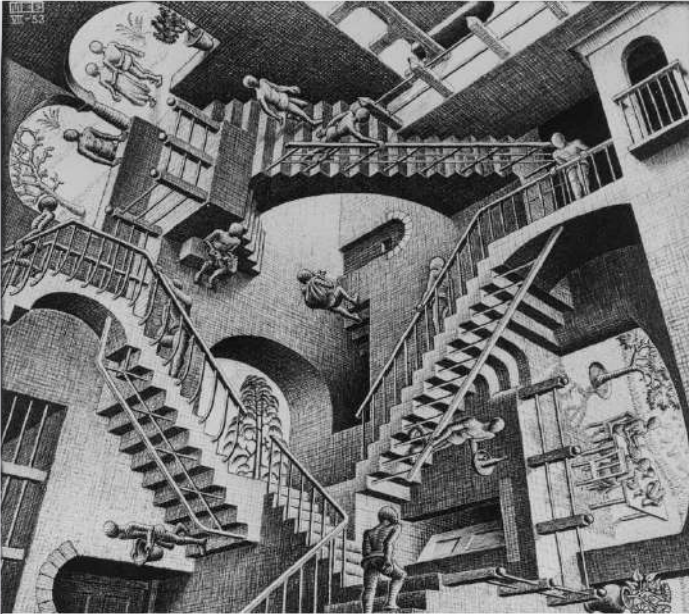

ការធ្វើផែនទីនៃចិត្តលោកិយនិយម

ដំណើរស្វែងរកនៃសម័យទំនើបសម្រាប់
សង្គមមួយដែលគ្មានព្រះ

MAPPING THE SECULAR MIND

MODERNITY'S QUEST FOR A GODLESS UTOPIA

HAGGAG ALI

IIIT Books-In-Brief Series

ការធ្វើផែនទីនៃចិត្ត លោកិយនិយម

ដំណើរស្វែងរកនៃសម័យទំនើប
សម្រាប់សង្គមមួយដែលគ្មានព្រះ

Haggag Ali

វិទ្យាស្ថានទស្សនៈអ៊ីស្លាមអន្តរជាតិ ឆ្នាំ២០២៤

វិទ្យាស្ថានទស្សនៈអ៊ីស្លាមអន្តរជាតិ(IIT)

P.O. Box 669
Herndon, VA 20172, USA
www.iit.org

IIT London Office
P.O. Box 126
Richmond, Surrey
TW9 2UD, UK
www.iituk.com

សៀវភៅនេះស្ថិតក្នុងការរក្សាកម្មសិទ្ធិ។ កម្មវត្ថុនៃការលើកលែង និងបទប្បញ្ញត្តិ
នៃកិច្ចព្រមព្រៀងជាសមូហភាពដែលពាក់ព័ន្ធមិនអាចផលិតឡើងវិញនូវ
ផ្នែកណាមួយនៃសៀវភៅនេះ អាចធ្វើទៅបាននោះឡើយ បើសិនជាមិនមាន
ការសរសេរលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃការអនុញ្ញាតពីអ្នកបោះពុម្ពផ្សាយ។

ទស្សនៈ និងគំនិតដែលបានបង្ហាញក្នុងសៀវភៅនេះគឺជាគំនិតរបស់អ្នក
និពន្ធ និងមិនមែនជាទស្សនៈ របស់អ្នកបោះពុម្ពឡើយ។

979-8-89193-329-3

ក្រុមអ្នកត្រួតពិនិត្យ
Dr. Anas S. al-Shaikh-Ali
Shiraz Khan

*កំណត់រចនាបថអក្សរដោយ Sideek Ali
រចនាក្របសៀវភៅដោយ Shiraz Khan
បោះពុម្ពផ្សាយនៅប្រទេសម៉ាល់តា ដោយក្រុមហ៊ុន Gutenberg Press Ltd*

ប្រភេទសៀវភៅសង្ខេបរបស់វិទ្យាស្ថានទស្សនៈអ៊ីស្លាមអន្តរជាតិ (IIIT)

សៀវភៅ IIIT Books-In-Brief Series គឺជាការប្រមូលផ្តុំដ៏មានតម្លៃនៃសៀវភៅ ដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយសំខាន់ៗ របស់វិទ្យាស្ថានទស្សនៈអ៊ីស្លាមអន្តរជាតិ (IIIT) ដែលបានសរសេរ រៀបចំឡើងជាទម្រង់សង្ខេបខ្លី ខ្លីម ដើម្បីផ្តល់ឱ្យមិត្តអ្នកអាន នូវការយល់ដឹងអំពីស្នូលនៃខ្លឹមសារសំខាន់ៗ នៃស្នាដៃសៀវភៅច្បាប់ដើមតែមួយ។ រៀបចំឡើងក្នុងទម្រង់ខ្លី ងាយស្រួលអានសន្សំសំចៃពេលវេលា សេចក្តីសង្ខេបនៃបណ្តាសៀវភៅទាំងនេះបានផ្តល់នូវភាពខ្លឹមនៃការបង្រួមខ្លឹមសារឲ្យកាន់តែខ្លី និងសរសេរដោយប្រុងប្រយ័ត្នបំផុតពីសៀវភៅដើមដែលមានពិពណ៌នាច្រើនជាងនេះ ដែលយើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាមិត្តអ្នកអាននឹងស្វែងយល់បន្ថែមពីបណ្តាសៀវភៅដើមពេញទំព័រដែលមិនទាន់បានសង្ខេបជាបន្ត។

ការសិក្សារបស់ Hagga Ali **អំពីការធ្វើផែនទីនៃចិត្តលោកិយនិយម ដំណើរស្វែងរកនៃសម័យទំនើបសម្រាប់សង្គមមួយដែលគ្មានព្រះ** ត្រូវបានបោះពុម្ពពេញលេញនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៣។ គំនិតលោកិយមានផែនការធំមួយ គឺបង្កើតឋានសួគ៌នៅលើផែនដី ឋានសួគ៌នៅទីនេះ និងពេលវេលាឥរិយាបថនៃអរិយធម៌ទំនើបមួយដែលគ្រប់គ្រងដោយហេតុផលរបស់មនុស្ស សនិទានភាព និងជ័យជំនះនៃវឌ្ឍនភាព។ ខណៈពេលដែលខ្ពស់គតិគឺជារឿងមួយ នោះគឺមធ្យោបាយនៃការយល់ដឹងថាវាគឺជាអ្វីផ្សេងទៀត។ ឆ្ងាយពីការឃោសនាបំផ្លើស ការរំដោះឲ្យមនុស្សចេញពី 'ខ្សែជួរ' ជំនឿលើព្រះ និងសាសនា វាមិនមែនជារឿងងាយស្រួលនោះឡើយ។

ការធ្វើផែនទីនៃចិត្តលោកិយ ពិនិត្យយ៉ាងគ្រឹះវិះពិចារណាលើបញ្ហានៃហេតុផល សនិទានភាព និងសម្ភារៈនិយមខាងលោកិយ ដើម្បីស្វែងយល់ពីរបៀបនៃការយល់ឃើញផ្លូវចិត្តទាំងនេះ ឬវិធីនៃការគូរផែនទីពិភពលោកបានដ៏ឥទ្ធិពលដល់អន្តរកម្មរបស់មនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍសង្គម។ របៀបបែបនេះនោះគឺដោយការប្រៀបធៀប និងគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ Abdelwahab M.Elmessiri (1938–2008) ដែលជាបញ្ញវន្តដ៏ជំនាញអំពីឈានមុខគេ និងលោកZygmunt Bauman(1925) ជាអ្នកសង្គមវិទូឈានមុខគេរបស់ពិភពលោក។ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ ការវិះគន់លោកខាងលិចដែលកំពុងលេចចេញអំពីភាពទំនើបបានបំផុសគំនិតបញ្ញវន្តមួយឱ្យបង្កើតគំនិតថ្មី រូបភាព លក្ខខណ្ឌ និងគោលគំនិតដែលបង្ហាញពីដំណើររបស់ពួកគេចំពោះទំនោរនៃភាពទំនើបនិយម ការផ្លាស់ប្តូរ និងផលវិបាករបស់វា និងរបៀបដែលវាគ្រប់គ្រងការយល់ឃើញទៅលើការពិត។

សៀវភៅនេះប្រឈមនឹងមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃមនោគមវិជ្ជាខាងលោកិយ ដើម្បីដំណែកវែកញែកថា សេចក្តីប្រាថ្នារបស់វាបានផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងនូវមនសិកា និងអារម្មណ៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់មនុស្ស ដោយទុកឱ្យវាក្លាយជាសករណីនៃការប្រើប្រាស់ដោយគ្មានគោលបំណង នឿយហត់ដោយការស្វែងរកការបំពេញ និងគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់សម្ភារៈនិយមដែលគ្រប់គ្រងបុគ្គលនៃមនុស្សលោក។ វាក៏បានផ្តល់នូវនិក្ខេបបទឬការសិក្សាបង្ហាញមួយដែលងងឹតជាងនេះផងដែរ ដែលថារបបហ្វាហ្ស៊ីសអាណ្លីម៉ង់ និងចលនា Eugenics គឺជាទម្រង់នៃសង្គមជាវិនិយម ដែលត្រូវបានយកទៅតាមគំនិតបែបទូរដ្ឋខ្មែររបស់វា។ Ali បានជជែកគ្នាថា ទាំងនេះមិនមែនជាការខុសអំពីគោលការណ៍នៃភាពទំនើបនោះទេ ប៉ុន្តែជាលទ្ធ

ផលស្របគ្នានៃទស្សនៈពិភពលោកសម័យទំនើប ជាមួយនឹងគ្រាប់ពូជនៃការបំផ្លិចបំផ្លាញខ្លួនឯង
ដែលត្រូវបានចូលតែមួយជាក្រណាត់នៃទស្សនវិជ្ជា ពេលក៏វាតែមួយនោះឯង។

ការបោះពុម្ពស្នាដៃសៀវភៅសង្ខេបពីប្រភពដើមនៃស្នាដៃរបស់ Haggag Ali
នៃសៀវភៅការធ្វើផែនទីពីនិចិត្តលោកិយនិយម ដំណើរស្វែងរកនៃសម័យទំនើប
សម្រាប់សង្គមមួយដែលគ្មានព្រះ
Haggag Ali
ISBN : 979-8-89193-329-3
2024

ជំពូកទី១

ការណែនាំ

នៅក្នុងប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ ការរិះគន់លោកខាងលិចអំពីទំនើបកម្ម វាបានបំផុសគំនិតដល់បញ្ញវន្តមូស្លីម ដើម្បីបង្កើតគំនិតថ្មី រូបភាព លក្ខខណ្ឌ និងគោលគំនិតថ្មីដែលបង្ហាញពីដំហាររបស់ពួកគេឆ្ពោះទៅរកទំនោរនៃភាពទំនើបខាងលោកិយ ការផ្លាស់ប្តូរ និងផលវិបាករបស់វា។ ភាពទំនើបជាធម្មតាត្រូវបានសមមាត្រស្មើជាមួយនឹងឧត្តមគតិដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នៃការយល់ដឹងដ៏ឧត្តុង្គឧត្តម ជាពិសេសការសន្យាពីធម្មជាតិ ហេតុផល និងវឌ្ឍនភាពដើម្បីបង្កើតប្រព័ន្ធសមហេតុផល និងវឌ្ឍនភាពរបស់វា។ ទស្សនៈនេះបានផ្លាស់ប្តូរជាវិសាលភាពយ៉ាងធំបន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើក២ និងការអភិវឌ្ឍមួយដ៏ស្មុគស្មាញរបស់បស្ចិមប្រទេស ដែលត្រូវបានលើកកម្ពស់ដោយស្នាដៃរបស់សាលាប្រែនហ្វើត។ ក្នុងការជជែកវែកវែងរបស់គាត់ដើម្បីបង្ហាញការយល់ឃើញដ៏លេចធ្លោនៃភាពទំនើបនេះ បញ្ញវន្តមូស្លីម អាវ៉ាប់អេហ្ស៊ីប Abdelwahab Elmessiri (1938-2008) ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីកេរដំណែលលើការរិះគន់លោកខាងលិចនេះ។ ការរិះគន់របស់ Elmessiri អំពីភាពទំនើបអាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាគោលបំណងធ្វើឲ្យសង្គមអ៊ីស្លាមមានភាពទំនើបនិយម ប៉ុន្តែជាការហួសចិត្តទៅវិញតាមរយៈការរិះគន់របស់លោកខាងលិច។

អស់រយៈពេលជិត៤ទសវត្សរ៍មកហើយ Elmessiri បានចូលរួមក្នុងការសិក្សាអំពីទស្សនវិជ្ជានៃសម័យទំនើបរបស់លោកខាងលិច និងទំនាក់ទំនងរបស់វាជាមួយនឹងមនោគមណាប្តីនិយម និងស៊ីយូនីស្ទិហ្សនិយម។ Elmessiri ជាធម្មតាស្នាដៃអត្ថបទរបស់គាត់សំដៅទៅលើអំឡុងពេលនៃការស្នាក់នៅរបស់គាត់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងរយៈពេលដាច់ដោយឡែកពីគ្នា (1963-69/1975-79) ដែលវាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ នូវគ្រាដែលបង្ហាញពីការយល់ដឹងរបស់គាត់អំពីការផ្លាស់ប្តូរពីសម័យទំនើបរបស់លោកខាងលិចជា “លំដាប់គំរូ” ដែលចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍន៍ជាមួយនឹងសម្ភារៈនិយមរូបធាតុរឹង និងបញ្ចប់ដោយការអភិវឌ្ឍជាសម្ភារៈរូបធាតុ។¹ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ 1970 គឺវាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងការយល់ដឹងអំពី Elmesisri លើការរិះគន់នៃភាពទំនើបរបស់លោកខាងលិចរបស់លោក ដោយសារតែសម័យកាលនេះគេបានមើលឃើញពីការកើនឡើងនៃនយោបាយអ៊ីស្លាមបានគ្រប់គ្រងបន្ទាប់ពីការបរាជ័យរបស់អាវ៉ាប់ដោយសង្គ្រាមជាមួយអ៊ីស្រាអែលនៅក្នុងឆ្នាំ1967 និងត្រូវបំពេញចន្លោះទំនរនៃសម័យកាលនោះ ដែលបន្សល់ទុកដោយចលនាឆ្វេងនិយម។ លទ្ធផលនៃវឌ្ឍនភាពបច្ចេកវិទ្យារបស់ពួកគេ ពោលរបស់លោកខាងលិច ក៏ដូចជាសន្ទុកថាឧត្តមគតិនៃសង្គមនិយមអាវ៉ាប់ វាត្រូវបានគេប្រើដើម្បីបង្ហាញអំពីភាពត្រឹមត្រូវនៃការបាត់បង់សេរីភាពនយោបាយជាថ្មីនឹងលទ្ធភាពនៃការអភិវឌ្ឍជាតិ និងវឌ្ឍនភាពបច្ចេកវិទ្យា។ ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ 1970 អាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជារយៈពេលដ៏មានភាពលេចធ្លោនៃនយោបាយនៃសង្គមអ៊ីស្លាម ដែលត្រូវបានទទួលយកដោយពួកឆ្វេងនិយមអេហ្ស៊ីបដ៏លេចធ្លោជាច្រើន យកធ្វើជាយាននៃការប្រកួតប្រជែងដ៏ពេញនិយមនិងការរំដោះជាតិរបស់ពួកគេ។²

នៅក្នុងស្នាដៃសុទ្ធជាទស្សនទានទាំងលោកខាងលិច និងអារ៉ាប់ ភាពទំនើបគឺស្ទើរតែតែងតែ ទាក់ទងទៅនឹងឧត្តមគតិនៃការរីកចម្រើនចំណេះដឹង ជាពិសេសការសន្យាលើហេតុផល និងវិទ្យា សាស្ត្រដើម្បីលើកកម្ពស់អត្ថិភាពរបស់មនុស្ស និងសង្គម។ Elmessiri សំដៅលើការយល់ដឹងអំពីភាព ទំនើបនេះគឺជា“លទ្ធិលោកិយនិយមដោយផ្នែក” ដែលគាត់បានពិពណ៌នាថាជា “លទ្ធិលោកិយនិយម ខាងសីលធម៌” ឬ “លទ្ធិមនុស្សលោកនិយម” ។³ យោងទៅតាម Elmessiri ការទទួលយកលទ្ធិនិយម នៅកម្រិតមធ្យមនេះជាផ្នែកសំខាន់នៃពហុនិយមត្រូវបានទទួលយកដោយនិន្នាការអ៊ីស្លាមដ៏សំខាន់ៗ ពោលនាពេលនោះ ដែលវាត្រូវបានតស៊ូមតិដោយ Fahmi Huwaidi, Yusuf al-Qaradawi, Mohammed Selim al-Awa, Abu al-Ela Madi, និង Adel Husain (អេហ្ស៊ីប) Rachid Ghannouchi (ឡុយនីស៊ី) Taha Jabir Alalwani (អ៊ីរ៉ាក់) AbdulHamid AbuSulayman (អារ៉ាប់ សាអូឌីត) , Azzam Tamimi (ប៉ាឡេស្ទីន) Parviz Manzur (ប៉ាគីស្ថាន) និង Ahmet Davutonlu (តួកគី)។ និន្នាការអ៊ីស្លាមនេះទទួលយកភាពស្របច្បាប់នៃលទ្ធិលោកិយនិយមកម្រិត មធ្យម និងតួនាទីរបស់អ្នកតស៊ូមតិរបស់ខ្លួនជាដៃគូក្នុងជីវិតនយោបាយនៃសង្គមអ៊ីស្លាម។⁴

នៅក្នុង *Dira'sat Ma'rifiyyah fī al-Hadiyah al-Gharbiyyah* (ការសិក្សាក្នុងដែនវិសាល ភាពនៅក្នុងសម័យទំនើបរបស់លោកខាងលិច) Elmessiri បំបែកការយល់ដឹងអំពីចរន្តនៃសម័យ ទំនើបលោកខាងលិច និងកំណត់វាថាជា “ការប្រើប្រាស់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យាគ្មានតម្លៃ”។ វាគឺជាទម្រង់នៃលទ្ធិលោកិយនិយមដ៏ទូលំទូលាយមួយ ដែលមិនមែនសំដៅលើឯករាជ្យភាពនៃវិទ្យា សាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យាពីវត្ថុបំណងរបស់មនុស្ស ឬការបំបែកចេញវិហារសាសនា និងរដ្ឋឲ្យនៅដាច់ ចេញពីគ្នានោះទេ ប៉ុន្តែវាជា ការបំបែកចេញនូវតម្លៃទាំងអស់ (ទាំងសាសនា សីលធម៌ មនុស្ស) មិន មែនត្រឹមតែជា រដ្ឋ ប៉ុន្តែក៏ជាជីវិតសាធារណៈ និងឯកជន និងពីពិភពលោកទាំងមូល។ ម្យ៉ាងទៀតវា ខិតខំបង្កើតពិភពលោកដែលគ្មានតម្លៃ”។⁶

ក្នុងការណែនាំអំពីការបោះពុម្ពផ្សាយលើកទី3របស់ Al-subuniyyah wa al-Naziyyah wa Nihayat al-Tarikh (ណាហ្ស៊ីនិយម ស៊ីយូនីស្ទដ្ឋីហ្សនិយម និងការបិទបញ្ចប់របស់ប្រវត្តិសាស្ត្រ) ឧទ្ទិសដល់អតីតបញ្ញវន្តបារាំងម៉ាក្សនិយម Roger Garaudy, Elmessiri បង្ហាញពីការភ្ញាក់ផ្អើល របស់គាត់ចំពោះការពិតដែលថាមុនចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1980 ការផ្តល់អាហារូបករណ៍លោកខាងលិចស្ទើរ តែមិនមានឡើយលើការសិក្សាដែលមាន ឬកៀកទៅនឹងមនោគមន៍ណាហ្ស៊ីនិយម និងស៊ីយូនីស ដ្ឋីហ្សនិយម នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃតម្លៃ សេរីនិយម ហេតុផលនិយម និងទំនើបការូបនីយកម្ម។

ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ Elmessiri សរសើរចំពោះការបកស្រាយរបស់ Zygmunt Bauman អំពី ភាពទំនើបដោយនិយាយថាការសរសេររបស់គាត់ ជាពិសេស *Modernity and the Holocaust* (1989) គឺស្ថិតក្នុងចំណោមភាគច្រើនបំផុតនៃឯកសារយោងសំខាន់ៗដែលគាត់បានទាញមកដើម្បី អភិវឌ្ឍន៍ការយល់ដឹងរបស់គាត់នូវការគូរផែនទីនៃសម័យទំនើប។⁷ នៅកន្លែងផ្សេងទៀតដែលគាត់ បានសង្កត់ធ្ងន់ថាការសរសេររបស់Bauman គឺស្ថិតក្នុងចំណោមស្នាដៃដែលគាត់បានអានយ៉ាងច្រើន ប្រសប់ ពេលពួកគេលាតត្រដាងផ្នែកដ៏តិចតួចនៃស្ថិតនៅក្រោមផ្ទៃក្តីចាំងជីវិតរាយនៃសម័យទំនើប។⁸

ទោះបីជាមានសាសនា ជាតិ និងវប្បធម៌ខុសគ្នាក៏ដោយ។ Elmessiri (ជាតិអារ៉ាប់-អេហ្ស៊ីប-អតីតម៉ាក្សនិយម-មូស្លីម) និង Bauman(ជាតិប៉ូឡូញ-អង់គ្លេស-អតីតម៉ាក្សនិយម-ដ្វីហ្វ) បានប្រើពាក្យអត្ថប្រយោជន៍របស់ជនជាតិដ្វីហ្វ ដើម្បីចូលទៅជិតនឹងចំណោទបញ្ហាដ៏ធំក្នុងសម័យទំនើបខាងលោកិយ រួមមាន ណាហ្ស៊ីនិយម ការរើសអើងជាតិសាសន៍ ចក្រពត្តិនិយម និងបទពិសោធន៍របស់ជនជាតិដ្វីហ្វ នៅក្នុងយុគសម័យសម័យទំនើប។ ការពិតដែលថា Bauman មានដើមកំណើតតមកពីប្រទេសប៉ូឡូញផ្តល់ឱ្យការប្រៀបធៀបនេះនូវទំហំពិសេសមួយ ចាប់តាំងពីពេលដែលយើងនិយាយអំពីជនជាតិដ្វីហ្វនៅលោកខាងលិច យើងកំពុងនិយាយពីការពិត នេះបើយោងតាម Elmessiri អំពីជនជាតិប៉ូឡូញ! វាមាននៅក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1980 ដែល Elmessiri បានដឹងថាកាតច្រើនពីជនជាតិដ្វីហ្វនៅកាតលោកលិចនៅចុងសតវត្សរ៍ទី១៨ស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសប៉ូឡូញ ហើយថាពួកគេត្រូវបានបែងចែកឱ្យកៀសខ្លួនទៅរស់ប្រទេសផ្សេងៗជាច្រើនក្នុងនោះរួមមានប្រទេសរុស្ស៊ី អូទ្រីស និងអាណឺម៉ង់ដោយការបែងចែកនៅក្នុងប្រទេសប៉ូឡូញផ្ទាល់ខ្លួន។ ចំនួនខ្ពង់រាបពាន់ និងខ្ពង់លាននាក់នៃពួកគេបានធ្វើចំណាកស្រុកទៅប្រទេសអង់គ្លេស អូទ្រីស កាណាដា សហរដ្ឋអាមេរិក អាហ្វ្រិកខាងត្បូង និងប៉ាឡេស្ទីន។⁹ វាក៏ស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសប៉ូឡូញផងដែរ ដែលរឿងរ៉ាវផ្សេងទៀតនៃកាតទំនើបខាងលោកិយបានលេចឡើងយ៉ាងពេញលេញ។ នៅក្នុងប្រទេសប៉ូឡូញតែមួយ មានជំរុំប្រមូលផ្តុំរបស់ណាហ្ស៊ីចំនួន៦ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដែលក្នុងនោះធំបំផុត និងពេញនិយមបំផុតគឺជំរុំ Auschwitz ។ ស្ថិតិដែលអាចជឿទុកចិត្តបាន យោងតាមលោក Gilbert Achcar បង្ហាញថានៅឆ្នាំ 1948 ជនជាតិដ្វីហ្វជិត 170,000នាក់មកពីប្រទេសប៉ូឡូញបានបង្កើតផ្នែកដ៏ធំបំផុតនៃសហគមន៍ជនជាតិដ្វីហ្វ ដែលកៀសខ្លួននៅរស់នៅក្នុងទឹកដីប៉ាឡេស្ទីន។¹⁰ Bauman ខ្លួនឯងត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ទៅកាន់ទឹកដីប៉ាឡេស្ទីននៅចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1960 ប៉ុន្តែគាត់បានជ្រើសរើសទៅប្រទេសអង់គ្លេសភ្លាមៗបន្ទាប់ពីទទួលបានការផ្តល់ជូនការងារពីសាកលវិទ្យាល័យ Leeds ។ Baumanកើតនៅប្រទេសប៉ូឡូញក្នុងឆ្នាំ 1925 ហើយគ្រួសាររបស់គាត់បានរត់គេចខ្លួនទៅរស់នៅតំបន់កាន់កាប់របស់សូវៀត បន្ទាប់ពីការលុកលុយរបស់ណាហ្ស៊ីនៅប៉ូឡូញ ជាពេលវេលានៃការចាប់ផ្តើមសង្គ្រាមលោកលើកទី២។នៅចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1950 លោកBauman ដូចជា Elmessiri បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងលទ្ធិម៉ាក្សនិយមរបស់មនុស្សជាតិ ហើយគាត់នៅតែស្មោះត្រង់ចំពោះគោលការណ៍សំខាន់ៗនៃលទ្ធិម៉ាក្ស និងការបដិសេធចំពោះមនសិការមិនពិត។ នៅក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ 1960 លោក Baumanបានក្លាយជាសមាជិកនៃគណបក្សប្រយុទ្ធបដិសេធកម្មនិយមប៉ូឡូញ United Workers's Party ប៉ុន្តែគាត់មិនដែលយល់ព្រមលើការអនុវត្តនៃរបបកុម្មុយនិស្តនោះទេ។ នៅចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1960 ដើម្បីឱ្យច្បាស់លាស់នៅឆ្នាំ1968 លោក Bauman បានបោះបង់សមាជិកភាពបក្សរបស់គាត់ និងនៅក្នុងឆ្នាំដដែលនោះ ក្នុងយុទ្ធនាការប្រឆាំងជនជាតិដ្វីហ្វ គាត់រួមជាមួយបញ្ញវន្តជនជាតិដ្វីហ្វជាច្រើននាក់ ត្រូវបានគេបណ្តេញចេញពីប្រទេសប៉ូឡូញ និងបានដកហូតសញ្ជាតិប៉ូឡូញរបស់គាត់ ក្រោមការចោទប្រកាន់ពីបទបង្កកុហកម្មនិស្សិត។ Baumanត្រូវទៅអឺរ៉ុបអាមេរិកជាកន្លែង ដែលគាត់ស្នាក់នៅមិនលើសពីបីឆ្នាំនោះឡើយ Janina Bauman ជាភរិយារបស់គាត់បានលាតត្រដាងនៅក្នុងការសន្ទនាជាមួយ Madeleine Bunting ថាមូលហេតុពិតនៅពីក្រោយការសម្រេចចិត្តរបស់ពួកគេក្នុងការចាកចេញពីអឺរ៉ុបអាមេរិកនោះ "ខ្ញុំមិនមែនជាអ្នកប្រទេសជាតិនិយមទេ ហើយយើងទើបតែចាកចេញពីភាពជាតិនិយម។ យើងមិន

ចង់ទៅ ដើម្បីប្រើការធ្វើជាជនរងគ្រោះនៃជាតិនិយមមួយទៅជាអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់លើអ្នកដទៃ នោះឡើយ ពេលដោយជាតិនិយមនោះទេ។"¹¹ នៅក្នុងការសន្ទនាជាមួយ Benedetto Vecchi លោកBaumanខ្លួនឯងមិនស្នាក់ស្នើរក្នុងការនិយាយថា "ខ្ញុំគិតថាការជាជនជាតិដ៏អាក្រក់របស់ខ្ញុំត្រូវបាន បញ្ជាក់ដោយភាពមិនស្មើគ្នារបស់អ៊ីស្រាអែលដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំកាន់តែឈឺចាប់ជាងអំពើហោរាយ ដែល ប្រព្រឹត្តដោយប្រទេសដទៃទៀត។"¹²

កត្តាជាតិនិយមដែលបង្ហាញពីភាពទំនើបរបស់ស្ថិតិប្រទេសមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំង ទៅលើការធ្វើ ផែនទីរបស់ Bauman នៃភាពទំនើប និងនៅសម័យទំនើប។ លក្ខណៈពិសេសនៃការរិះគន់របស់ លោកបានលេចចេញជារូបរាងជាមួយនឹងការបោះពុម្ពផ្សាយការប្រៀបធៀបចំនួន៣របស់គាត់៖ អ្នក តាក់តែងច្បាប់ និងអ្នកបកប្រែ (1987), ទំនើបកម្ម និងវិទ្យាសាស្ត្រ (1989) ហើយនិងសម័យទំនើប និងភាពមិនប្រែប្រួល (1991)។ Bauman មិនដែលបោះបង់ជំនឿរបស់គាត់លើទំនាក់ទំនងដ៏រឹងមាំ នោះទេ រវាងភាពទំនើប និងទំនើបនិយម ដោយលើកហេតុផលថា អ្នកសម័យទំនើបបានផ្តល់កិច្ច ភាពរបស់ពួកគេចំពោះការរកឃើញនៃវិទ្យាសាស្ត្រទំនើប ហើយបានបង្កើតទ្រឹស្តីរបស់ពួកគេនៅលើ វិស័យវិទ្យាសាស្ត្រ។ គាត់សង្កត់ធ្ងន់ថា អ្នកដែលចាប់អារម្មណ៍បានយកការបំផុសគំនិតពីទ្រឹស្តីអុបទិក ទ្រឹស្តីគុបពីទ្រឹស្តីទំនាក់ទំនង និងការប្រាកដនិយមពីការវិភាគចិត្តសាស្ត្រ។¹³ នៅកន្លែងផ្សេងទៀត Bauman អះអាងថា លទ្ធិទំនើបនឹងមិនអាចកើតមានឡើយ ប្រសិនបើគ្មានការទទួលយកទំនើប កម្ម ជាពិសេសការសាងសង់មនុស្សដែលចរិកអន់មើលងាយអ្នកដទៃ ស្អប់ជាតិសាសន៍អ្នកដទៃដូច ជាស្អប់ពួកphillistines ឬជាប្រប្រភេទមនុស្សរថាក្រាប ចូលចិត្តសេដ្ឋកិច្ចប្រមាថ និងគ្មានវប្បធម៌ ពេលទៅជាប្រភេទមនុស្សមានគុណធម៌ជាមុនសិន។¹⁴

វាជាការពិតដែលថាការសម្លាប់រង្គាលរបស់ណាហ្ស៊ី មិនមានផលប៉ះពាល់ផ្ទាល់លើជីវិតផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ Bauman ប៉ុន្តែភរិយារបស់គាត់ Janina បានរងទុក្ខកាលពីនៅក្មេង ជាក្មេងស្រីជនជាតិដ៏អាក្រក់នៅ Warsaw ghetto។ Janina បានសរសេរអនុស្សាវរីយ៍ចូចតំរបស់នាងនូវអត្ថបទ Winter in the Morning ដែលជំរុញឱ្យ Bauman ចាប់អារម្មណ៍លើការសម្លាប់រង្គាល ជាបង្អួចមើលទៅកាន់ភាព ទំនើប ឬជាលទ្ធភាពមួយរបស់វា។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត Bauman នៅក្នុងការសន្ទនាជាមួយ Anver Shapira រិះគន់ការបំពានរបស់អ៊ីស្រាអែល និង "ការធ្វើឯកជនការុបនីយកម្ម" នៃការសម្លាប់ រង្គាលដោយលើកហេតុផលថា "ជនជាតិដ៏អាក្រក់អាចមានសុវត្ថិភាពនៅក្នុងពិភពលោកដែលមិនមាន ជាតិនិយម ហើយនោះរួមមានជាតិនិយមរបស់ជនជាតិដ៏អាក្រក់ផងដែរ។"¹⁵ ការប្រឆាំងរបស់ Bauman លើជំហរជាតិនិយមបង្ហាញនៅក្នុងសមាជិកភាពរបស់គាត់នៃក្រុមអង់គ្លេសដ៏ល្អមួយហៅថា យុត្តិធម៌ ជាតិដ៏អាក្រក់សម្រាប់ប៉ាឡេស្ទីន។ ក្រុមនេះសហការជាមួយក្រុមផ្សេងទៀតដូចជា ក្រុមអ្នកនិពន្ធប្រឆាំង នឹងអាណានិគម និងនិស្សិតដ៏អាក្រក់ដើម្បីយុត្តិធម៌សម្រាប់ប៉ាឡេស្ទីន ដែលក្រុមទាំងអស់នេះជំរុញគំនិត ថាគ្មានសង្ឃឹមឡើយសម្រាប់អ៊ីស្រាអែល បើគ្មានយុត្តិធម៌សម្រាប់ប៉ាឡេស្ទីននោះ។ នេះហើយជាមូល ហេតុដែលពួកគេដឹកនាំការខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបង្កើតយុទ្ធនាការបញ្ចប់ការកាន់កាប់ ដែលមាន មូលដ្ឋានដ៏ទូលំទូលាយ ដែលគាំទ្រសិទ្ធិរបស់ប៉ាឡេស្ទីន និងថ្កោលទោសការកាន់កាប់របស់អ៊ីស្រា អែលដោយខុសច្បាប់ ការតាំងទីលំនៅ និងការរំលោភបំពាន ដោយការបង្ខិតបង្ខំដោយយោធា និង

អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងប៉ាឡេស្ទីនដែលគ្មានអារ្យ និងមានភាពក្រីក្រ។ ការនិរទេសខ្លួនរបស់ Bauman ពីប្រទេសប៉ូឡូញបានដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការគូរវាសរបស់គាត់អំពីផលវិបាកនៃទំនើបកម្ម វាបានផ្តល់ឱ្យគាត់នូវគុណសម្បត្តិដែលមានភាពមិនសមរម្យ ដែលនាំឱ្យគាត់ផ្តោតលើមុខងាររបស់ មនុស្ស ការនិរទេសខ្លួន និងអ្នកនៅខាងក្រៅ។ ស្នាដៃ Bauman បានដឹកនាំដោយបញ្ហាអត្តិភាពនៃ មនុស្សប្លែកទីទៃពីគ្នា ហើយគាត់បានសង្ខេបអំពីរបៀបរស់នៅប្រកបដោយបញ្ហានេះនៅក្នុងសេចក្តី ថ្លែងការណ៍មួយដោយ Frederic Raphael, George Steiner និង Ludwig Wittgenstein ដែល មានអត្ថន័យរៀងៗខ្លួន៖ (1) អត្ថន័យនៃខ្ញុំជាជនជាតិដ៏ឃ្នាតគឺជាខ្ញុំនៅគ្រប់ទីកន្លែង" (2) "ស្រុក កំណើតរបស់ខ្ញុំគឺជាម៉ាស៊ីនអង្កុលលើលេខរបស់ខ្ញុំ" និង (3) "កន្លែងតែមួយគត់ដែលបញ្ហាទស្សនវិជ្ជា ពិតប្រាកដអាចត្រូវបានដោះស្រាយនិង ដំណោះស្រាយគឺស្ថានីយ៍រថភ្លើង។"¹⁶

នៅក្នុងស្នាដៃ Modernity and Ambivalence (1991) Bauman តាមដានការបរាជ័យនៃសង្គម សេរីនិយមនៃសម័យទំនើបរបស់លោកខាងលិច និងការសង្កត់ធ្ងន់ថា ជាតិនិយមផ្តាច់មុខមិនត្រូវបាន បង្ខាំងទុកនៅក្នុងវត្តប្រទេសប៉ូឡូញប៉ុណ្ណោះនោះទេព្រោះវាបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ នៅក្នុងការបរា ជ័យនៃមហិច្ឆតារបស់វានៅក្នុងបណ្តាប្រទេសអឺរ៉ុបស្ទើរតែទាំងអស់។ ដូចដែល Bauman ពិពណ៌នា វាពាក់ព័ន្ធនឹងការច្រានចោលនិរន្តរការអាមេរិកាំង និងនិរន្តរការមេស៊ីមីនមែនជាជនជាតិដ៏ឃ្នាត ដោយ ផ្តល់ភាពជឿជាក់នៃការកែតម្រូវវប្បធម៌តែចំពោះទំនាក់ទំនងផ្នែកខាងក្រៅប៉ុណ្ណោះ៖ Bible of Luther, Hermann Cohen និង Kant, Steintal និង Wilhelm von Humboldt។ ដូច្នេះជន ជាតិដ៏ឃ្នាតភាគច្រើនត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឲ្យទទួលបាន "អាកប្បកិរិយាពីការចម្រាញ់" និងស្តង់ដារថ្មីនៃ "ការសម្អាត" ។ ការអំពាវនាវឱ្យមាន "ភាពស្អាតស្អំ" ខាងរាងកាយ និងសីលធម៌ត្រូវបានអមជាមួយ នឹងការអំពាវនាវឱ្យមានភាពស្អាតស្អំខាងភាសា ហើយភាសា Yiddish ដែលជាភាសារបស់ Ostjuden (ជនជាតិដ៏ឃ្នាតនៅអឺរ៉ុបខាងកើតមកពីប្រទេសរុស្ស៊ី ប៉ូឡូញ អ៊ុយក្រែន និង Galicia) បាន ក្លាយជាគោលដៅនៃការចំអកក្នុងចំណោមជនជាតិដ៏ឃ្នាតនៅអាស្វីម៉ង់។ ដូចជាភាសា Yiddish ភាសា ប៉ូឡូញត្រូវបានគេមើលងាយថាជាភាសាមានឋានៈទាបជាងភាសាអាស្វីម៉ង់។ Ostjuden ត្រូវបានគេ ចាត់ទុកថាជា "អ្នកផ្ទុកជំងឺ និងការរាតត្បាត" "ពួកព្រៃផ្សៃ ល្ងង់ខ្លៅ និងអសីលធម៌" និង "អ្នកចម្លែក ដែលមិនគួរឱ្យស្វាគមន៍"¹⁷

ការវិភាគរបស់ Bauman អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃការរួមបញ្ចូលសាសន៍ដ៏ឃ្នាតនៅភាគខាងលិចគឺទាក់ទង យ៉ាងជិតស្និទ្ធ និងការកំណត់ប្រឆាំងនឹងគំរូនៃ Ostjude ដែលមិនស៊ីសង្វាក់គ្នា ដែលជាសាសន៍ដ៏ឃ្នាត នៅអឺរ៉ុបខាងកើត និងកណ្តាល។ លោក Bauman ប្រកាន់ខ្ជាប់ថាស្នាដៃHolocaust មានការប្រ ប្រួលច្រើនលើអត្ថន័យនៃសាសនាដ៏ឃ្នាត ដោយសារអ្នកទ្រឹស្តីខ្លះបានចាត់ទុកវាជាសញ្ញានៃ "អវត្តមាន នៃព្រះ" "ការបរាជ័យនៃព្រះ" "ប្រពៃណីការនិរទេសរបស់ជនជាតិដ៏ឃ្នាត" និងជម្រើសរបស់ជនជាតិដ៏ឃ្នាត ជា "អ្នកពាំនាំសេចក្តីពិត" នៃអរិយធម៌ទំនើប។ ចាប់តាំងពីពាក់កណ្តាលសតវត្សរ៍ទី១៩មក ប្រទេស បារាំង អង់គ្លេស និងរុស្ស៊ីបានដឹកនាំកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេក្នុងការលុបបំបាត់ការកើនឡើង នៃចំនួនជនក្រីក្រដែលមិនបានសិក្សា និងជនអន្តោប្រវេសន៍ដ៏ឃ្នាតដែលគ្មានអរិយធម៌ ដែលមាន ជម្រើសសំខាន់ៗនៃការសង្គ្រោះ៖ ស៊ីយូនីស្តដ៏ឃ្នាតនិយម និងសង្គមនិយម។ នៅប្រទេសប៉ូឡូញ ស្ថាន

6 ការណ៍កាន់តែអាក្រក់ទៅៗ ដោយសារមានជំនឿយ៉ាងមុតមាំថា ជនជាតិជឿហ្វីគីជាមនុស្សខាងក្រៅ និងមានជាតិពុលនៅក្នុងសារពាង្គកាយនៅប្រទេសប៉ូឡូញដែលកំពុងលេចចេញឡើង។¹⁸

អ្វីដែលគួរឱ្យសោកស្តាយបំផុតនោះគឺថា ភាពជោគជ័យរបស់បុគ្គលស្ទើរតែគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន មិនមែនជាការធានាគ្រប់គ្រាន់នៃសមភាពនយោបាយ និងការទទួលយកសង្គមនោះទេ។ នៅក្នុងនាមជាជាតិសាសន៍មួយដែលគ្មានរដ្ឋ សហគមន៍ជឿហ្វីគីនៅអឺរ៉ុបមានការប៉ុនប៉ងដើម្បីទទួលបាន "អធិបតេយ្យភាពដូចរដ្ឋ" ប៉ុន្តែការបរាជ័យនៃសហិច្ចានេះបាននាំឱ្យនៅក្នុងការរីករាលដាលនៃការលេចចេញនៃនយោបាយ ស៊ីយនីស្ទិយម និងវត្ថុបំណងរបស់ខ្លួននៃ "រដ្ឋសេរីនិយមរបស់សាសន៍ជឿហ្វីគី"៖

មានការសង្ស័យតិចតួចដែលថាកំណើតនៃស៊ីយូនិស ជឿហ្វីគីនិយម ជានយោបាយពិតប្រាកដបំផុត នៅក្នុងផលវិបាកបំផុតរបស់វា កំណែប្រែរបស់ Herz គឺជាលទ្ធផលនៃការបែកបាក់នៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជាជាងផលផ្លែនៃប្រពៃណីសាសនាជឿហ្វីគី និងការរស់ឡើងវិញនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ជឿហ្វីគីនិយម។¹⁹

ជំពូកទី២ វិធីវិភាគនៃការស្រាវជ្រាវ

ពាក្យប្រៀបធៀបនៃវិទ្យាសាស្ត្រ តាមទស្សនៈរបស់ Bauman បានប្រែក្លាយ eschatology metaphysical ទៅជាកំណែប្រែខាងលោកិយដែលមិនស្ថិតស្ថេរក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ទស្សនវិទូ Les បានឈ្លាក់វង្វែងនឹងគំនិតនៃវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយសារ "វប្បធម៌ទំនើបគឺជាវប្បធម៌មួយដូចជាស្ថានច្បារ។ វាកំណត់ដោយខ្លួនវាថាជាការរចនាសម្រាប់ជីវិតដ៏ល្អមួយ និងការរៀបចំដ៏ល្អឥតខ្ចោះនៃលក្ខខណ្ឌរបស់មនុស្ស" ¹ ភាពទំនើបនិយម មិនដូចការគ្រប់គ្រងដ៏យូររបស់គ្រិស្តសាសនា "វាបានបដិសេធការជឿជាក់នឹងជីវិតក្រោយពេលស្លាប់ ដោយផ្ដោតលើជីវិត "នៅទីនេះ និងឥលូវនេះ" សកម្មភាពជីវិតកើតឡើងវិញជុំវិញរឿងផ្សេងៗ ជាមួយនឹងគោលដៅ និងតម្លៃនៅលើផែនដី និងទាំងអស់គ្នាបានព្យាយាមបំបាត់ភាពភ័យខ្លាចនៃសេចក្តីស្លាប់"។²

Bauman ណែនាំពាក្យប្រៀបធៀបដ៏សំខាន់ដែលបង្ហាញពីការយល់ដឹងរបស់គាត់អំពីភាពទំនើបជាមូលដ្ឋាន៖ "អ្នកគ្រប់គ្រងនៅសម័យទំនើប និងទស្សនវិទូសម័យទំនើបគឺជាសមាជិកសកាដំបូង និងសំខាន់ជាងគេ។ ពួកគេរកឃើញភាពចលាចល និងបានចេញទៅបង្កើតបញ្ហា និងជំនួសវាដោយការមានរបៀបរៀបរយ" ³ សមាជិកសកាមិនមែនជាមនុស្សធម្មតាទេ ប៉ុន្តែជាបុរសរដ្ឋដែលអាចឆ្លងផុតពីការពិតដែលមានស្រាប់ ហើយពិនិត្យមើលវាពីខាងក្រៅដោយប្រើការក្រឡេកមើលពីចម្ងាយរបស់ពួកគេ។⁴ ពាក្យប្រៀបធៀប "អ្នកថែស្នូន" និង "អ្នកបង្កើតច្បាប់" គឺសំដៅលើទំនាក់ទំនងដ៏ស្មុគស្មាញរវាងវប្បធម៌ និងអំណាច។ Richard Kilminster និង Ian Varcoe រកឃើញគំរូនេះនៅក្នុងស្នាដៃរបស់ Bauman ដោយបង្ហាញពីរបៀប ដែលគាត់មើលឃើញភាពទំនើបជារចនាសម្ព័ន្ធទូទៅ ឬលំដាប់លំដោយ និងរបៀបដែលការជំរុញឱ្យមានរចនាសម្ព័ន្ធតែងតែបង្កើត "បញ្ហា" ថ្មី។

Baumanសង្កត់ធ្ងន់ថាហេតុផលត្រូវបានទទួលយកដោយបញ្ញវន្តនៃការយល់ដឹង ក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់ការរំដោះមនុស្ស និងដើម្បីបំបាត់ការរើសអើង អវិជ្ជា អបិយជំនឿ និងលទ្ធិទុច្ចរិត។ ការហួសចិត្តដ៏សោកសៅបំផុតគឺថាវាបានដឹកនាំនៅក្នុងការរីករាលដាលក្រោយទៅកាន់ «ចំណងថ្មី» «កេរ្តិ៍រកម្ម»និង«ចំណេះដឹងផ្តាច់មុខ»។ Bauman ជឿថា ចក្ខុវិស័យសេរីនៃការរួមបញ្ចូលវប្បធម៌គឺជាផ្នែកមួយនៃភាពផ្ទុយគ្នាដ៏សំខាន់នៃសម័យទំនើប ពីព្រោះ "ល្បែងនៃការរំដោះខ្លួន តាមពិតគឺជាល្បែងនៃការត្រួតត្រាពេលវេលាដើម្បីគ្រប់គ្រង"។ ការហួសចិត្តដែលវាស្ថិតនៅចំកណ្តាលនៃបញ្ហានេះគឺថា ការរំដោះខ្លួនមិនមែនជាការអំពាវនាវឱ្យមានភាពចម្រុះ ការផ្លាស់ប្តូរវប្បធម៌ ការសាយភាយវប្បធម៌ ឬពហុនិយមនោះទេ ប៉ុន្តែជាការអំពាវនាវឱ្យមានឯកសណ្ឋាន ភាពដូចគ្នា និងការបង្រួបបង្រួមយ៉ាងទូលំទូលាយនៃប្រជាជន។ ការតម្រង់ទិសនេះបាននាំឱ្យមានបរិយាកាសកាន់តែច្រើនឡើងនៃ "ការមិនអត់ឱនចំពោះភាពខុសគ្នាទៅវិញ"⁷។

Bauman លាតត្រដាងពីគំនិតដែលជំរុញទឹកចិត្ត ផ្ទុយពីលោកិយដ៏លេចធ្លោនូវជំនឿលោកខាងលិច និងអារ៉ាប់ ដែលថាគម្រោងEnlightenmentចលនាចំណេះដឹងពេលនៅសតវត្សរ៍ទី១៧ និង១៨មិនមែនជាសុបិន្តដ៏ថ្លៃថ្នូរនៃការរីករាលដាលនៃប្រាជ្ញា និងសេរីភាពនោះឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ វាមានគោលបំណងលើកកម្ពស់មហិច្ឆតារបស់រដ្ឋ និងបង្កើត "យន្តការសង្គមនៃសកម្មភាពដែលមានវិន័យ"។ ការត្រាស់ដឹង ឬចលនាចំណេះដឹងនៅសតវត្សរ៍ទី១៧ និង១៨ មិនត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាការប្រៀបធៀបសម្រាប់ពន្លឺ សេរីភាព ការបំភ្លឺហេតុផល និងសេរីភាព។ ចលនានៃចំណេះដឹងនេះបានគូរផែនទីដោយ Bauman បង្ហាញពី "ហេតុផលនៃមធ្យោបាយ និងអំពើកេរ្តិ៍រកម្ម" ក៏ដូចជា "ការរើសអើងជាតិសាសន៍នៃបញ្ញវន្ត"⁹

ចំពោះលោក Elmessiri គាត់យល់ឃើញពីវាខ្លីកាល ឬចលនាចំណេះដឹងនៃសតវត្សរ៍ទី១៧ និង១៨ ជា "មូលដ្ឋានទស្សនវិជ្ជានៃលទ្ធិលោកិយនិយមដ៏ទូលំទូលាយ"¹⁰ ដោយលើកហេតុផលថា ចលនាចំណេះដឹងបានឈានទៅដល់សម័យកាលបែបមនោគមវិជ្ជា និងសនិទានភាពនៅក្នុងគំនិតនៃសព្វវចនាធិប្បាយបារាំងសតវត្សរ៍ទី១៨។ មិនគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេដែលគាត់បានផ្តោតតែលើទស្សនវិជ្ជាសម្ភារៈនិយមរបស់ពួកគេដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីយន្តការ / ឬគំរូរូបរាងនៃការត្រាស់ដឹង ឬចលនាចំណេះដឹងនេះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ការបង្ហាញពីវាខ្លីកាលនៃការត្រាស់ដឹងត្រូវបានពិភាក្សា ដោយយោងទៅលើការសរសេរអំពីពិភពលោកថាជាយន្តការ /ឬអត្ថិភាពរបស់វាដែលមានដូចជា៖ La Mettrie's Histoire naturelle de l'âme (1745) និង L'Homme machine (1748); Claude Adrien Helvétius's De l'Esprit (1758) និង De l'Homme (1773) ប្រព័ន្ធ Paul d'Holbach's Système de la nature ou des lois du monde physique & du monde moral (1770) របាយការណ៍របស់ Pierre Jan Cabanis du physique et du moral de l'homme (1802) និង Marquis de Condorcet's Esquisse d'un tableau historique des progrès de l'esprit humain(1795)។¹¹

ការិះគន់របស់ Elmessiri ចំពោះចលនាចំណេះដឹងសតវត្សរ៍ទី១៧ និង១៨មានច្រើនដូចគ្នាជាមួយការវាយប្រហារដ៏កាចសាហាវបានចាប់ផ្តើមនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៅសតវត្សរ៍ទី២០ ប្រឆាំងនឹងអ្នកសម្ភារៈនិយមជាទូទៅ និង Julien Offray de La Mettrie (1709-1751) ជាពិសេស។ Les

philosophes ជាក្រុមត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាជាទទួលខុសត្រូវចំពោះការកើនឡើងនៃរដ្ឋផ្តាច់ការ ជំងឺនៃសតវត្សរ៍ទី២០ និងចលនាប្រឆាំងគ្រប់ជំនឿសាសនាទាំងអស់ នៅក្នុងសកលលោក។ កេរដំណែលនៃចលនាចំណេះដឹងសតវត្សរ៍ទី១៧ និង១៨ ត្រូវបានកាត់បន្ថយទៅជាទិដ្ឋភាពនៃសង្គមសម្ភារៈនិយមដែលបង្ហាញយ៉ាងល្អនៅក្នុងស្នាដៃជាមូលដ្ឋានរបស់ La Mettrie ទៅលើទស្សនវិជ្ជានៃធម្មជាតិ ៖ L'Histoire naturelle de l'âme, L'Homme machine, L'Homme plante និង Le Système d'épicure។ ការបដិសេធរបស់ពួកសម្ភារៈនិយម ឬលោកិយនិយមថាជា "អ្នកបោសសំអាតគំនិតនៃសកាវៈអាក្រក់" ត្រូវបានសន្មតថាជាការពិតដែលថាពួកគេត្រូវបានជ្រើសរើសដោយលោកកាលម៉ាក្ស ដូច្នេះធ្វើឱ្យវាងាយស្រួលសម្រាប់អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រក្នុងការធ្វើឱ្យពួកគេទទួលខុសត្រូវចំពោះជំងឺ នៃសតវត្សរ៍ទី២០ ការអនុវត្តនៃរបបកុម្មុយនិស្ត។ ការកើនឡើងនៃរដ្ឋាភិបាលផ្តាច់ការ និងវិនាសកម្មមនុស្សជាតិពោលនាសម័យកាលនោះ។¹²

ទិដ្ឋភាពនេះអាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាគ្មានអ្វីក្រៅពីការកាត់បន្ថយភាពទំនើប"ផ្នែកដ៏គំនិតសង្គមទំនើប" ដែលត្រូវបានរំពឹងទុកដោយ MaxHorkheimer និង Theodor Adorno នៅក្នុង Dialectic of Enlightenment ដែលបោះពុម្ពដំបូងក្នុងឆ្នាំ១៩៤៤ ក្រោមចំណងជើងថា Philosophische Fragmente។ ការិះគន់នេះ ក្រោយមកត្រូវបាននាំយកទៅរិះគន់យ៉ាងខ្លាំងដោយ Herbert Marcuse នៅក្នុងស្នាដៃ One-Dimensional Man របស់គាត់(១៩៦៤)។ Elmessiri អាចចោទប្រកាន់យ៉ាងងាយស្រួលថា វាត្រូវបានរងការជះឥទ្ធិពលដោយការិះគន់លើវប្បធម៌សោកនាដកម្ម និងទុទិដ្ឋិនិយមនៃសាលា Frankfurt, ការិះគន់របស់ Weberian អំពីហេតុផលនិយម និងពាក្យប្រៀបធៀបជាទ្រុឌដែក នៃភាពទំនើប និងភាពច្របូកច្របល់នៃពិភពលោក។ ដូចដែលលោក Bernstein បានបង្ហាញ យើងអាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់ថាអ្នករិះគន់សតវត្សរ៍ទី២០ នៃចលនាចំណេះដឹងសតវត្សរ៍ទី១៧ និង១៨ និងសនិទាននិយម "អាចត្រូវបានយល់ថាជាការបម្រែបម្រួលពេលលើគំនិតបញ្ញវន្ត និងមហាជន" ។¹³ វាគ្មានអ្វីគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេដែល Elmessiri បានចំណាយដំពូកទាំងមូលរបស់គាត់លើសៀវភៅសិក្សាអំពីសម័យទំនើបរបស់លោកខាងលិច ចំពោះភាពជាតំណាង និងការវិភាគនៃទ្រឹស្តីនៃសនិទានកម្មរបស់Weber ។ ដូច្នេះ Elmessiri គឺកៀកកិតនឹងការិះគន់លោកខាងលិចទាំងអស់ដែលបានព្យាករណ៍ថាសតវត្សរ៍ទី២០ នឹងក្លាយជាយុគសម័យនៃសនិទានកម្មដែលធ្វើអាណានិគម ពោលដោយពួកអឺរ៉ុបលើជាតិសាសន៍ដទៃ និងផ្តាសំបូរជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់យើង។

ជំពូកទី៣
ទំនើបកម្មប្រៀបដូចជាវិនិច្ឆ័យភាព

នៅក្នុងវ័យកុមារភាព Elmessiri ធ្លាប់ទៅបណ្ណាល័យ ហើយគាត់បានឃើញជាលើកដំបូងនូវពាក្យ "Gnosticism" នៅក្នុងសៀវភៅមួយរបស់ Abdul Rahman Badawi សម្លេង និងភាពចម្លែកនៃពាក្យនេះបានធ្វើឱ្យគាត់ញ័រខ្លួនរហូតដល់គាត់បន្តគិតអំពីវាពេញមួយជីវិតរបស់គាត់។ នៅក្នុងភាគទីពីរនៃ Mawsu at al-Falsafah (សព្វវិចនាធិប្បាយទស្សនវិជ្ជា) Badawi រួមបញ្ចូលនូវសមាសធាតុ monism និង pantheism និងបានចំណាយ៤ទំព័រលើ Gnosticisms ដែលគាត់បានកំណត់ថាជា

"ការតម្រង់ទិសសាសនាអាថ៌កំបាំង និងទស្សនវិជ្ជា។ Gnosis ឬដ៏ណូហ្ស៊ីសគឺចលនាសាសនាគ្រីស្ទ នៅសតវត្សរ៍ទី២ ដែលមានទ្រឹស្តីថា ព្រះគឺជាផ្លូវទៅកាន់សេចក្តីសង្គ្រោះ ពីព្រោះព្រះគឺជាមនុស្ស លោក។ មូលដ្ឋាននៃ gnosis ដ៏ណូហ្ស៊ីស គឺជាការដឹងខ្លួនរបស់មនុស្សលោកនូវចំណេះដឹងនាំទៅរក សេចក្តីសង្គ្រោះសម្រាប់មនុស្ស" ¹ ប្រហែលជានិយមន័យនេះបានជួយឱ្យស្នាដៃរបស់ Elmessiri រត់ ឆ្ងាយបន្តិចពីទិដ្ឋភាពពិភពអឺស្តាមពី Gnosticism ដោយបោះបង់ចោលភាពទំនើប និងលទ្ធិលោកិយ និយមត្រឡប់ទៅរកកេរដំណែលនៃសាសនាដែលខុសឆ្គងនៅក្នុងសាសនាគ្រីស្ទសាសនាមួយបុរាណ។ Elmessiri បានមើលឃើញថា Gnosticism គឺជាទម្រង់លេចធ្លោបំផុតនៃ Immanentism និង pantheism ដែលទាំងពីរនេះត្រូវបានតំណាងថាមិនស៊ីសង្វាក់គ្នាជាមួយទស្សនៈពិភព monotheistic សុទ្ធសាធ្នោះឡើយ។ Immanence គឺស្ទើរតែមានន័យដូចទៅនឹង pantheism និងលោក Elmessiri មិនឃើញមានភាពខុសគ្នាជាមួយមូលដ្ឋានរវាងពួកគេទេ ប៉ុន្តែគាត់ជ្រើសរើសពាក្យនីមួយៗទៅ តាមបរិបទ។ Gnosticism តាមទស្សនៈរបស់ Elmessiri បានចាប់ផ្តើមជាទម្រង់មួយនៃ pantheism ខាងសមាធិផ្នែកវិញ្ញាណរហូតដល់សតវត្សរ៍ទី១៨ និងបន្ទាប់មកបានផ្លាស់ប្តូរទៅជា pantheism សម្ភារៈនិយមនៅក្នុង Kabbalah ដែលជាទស្សនវិជ្ជានៃ Spinoza និង Hegel និង សម័យទំនើបនៃលទ្ធិលោកិយនិយមដ៏ទូលំទូលាយ។ នៅដំណាក់កាលដំបូងនៃការសរសេរ Mawsu at al-Falsafah របស់គាត់ Elmessiri បានចំណាយ២៣បន្ទាត់ប៉ុណ្ណោះចំពោះធាតុ Spinoza ពោលទស្សនវិជ្ជារបស់ហ្វូឡង់នៅសតវត្សរ៍ទី២ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលគំរូនៃភាពមិនចេះប្រែប្រួលនៅក្នុង ចិត្តរបស់ Elmessiri ក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ ធាតុ Spinoza ត្រូវបានពង្រីក និងពន្លាតទៅទំព័រជាច្រើន ផ្សេងទៀត។

ការិះគន់របស់ Bauman មានច្រើនដូចគ្នាទៅនឹង Elmessiri ការបញ្ចប់នូវការទទួលស្គាល់ព្រះ និង "អ្វីដែលគេហៅថាលោកិយនិយម" បានបង្កើតឱ្យមានតួអង្គព្រះថ្មីសម្រាប់លោកិយនិយម រួម ទាំងវិថីមនុស្សជាតិ ច្បាប់នៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ហេតុផល និងវឌ្ឍនភាពផងដែរ។ តួអង្គថ្មីតំណាងថា ព្រះ បានទទួលការបង្កប់ន័យ និងអត្ថន័យថ្មី ដែលហួសពីជម្លោះខាងទ្រឹស្តីអំពីវត្តមាន ឬអត្ថិភាពនៃ ព្រះ។ ព្រះមិនបានត្រាស់ដឹងទេ ហើយទ្រង់បានចាប់បដិសន្ធិក្នុងប្រភេទដែលមិនមែនជាបុគ្គល ដូច ជាហេតុផល ច្បាប់នៃប្រវត្តិសាស្ត្រប្រៀបដូចជាដៃ ដែលមើលមិនឃើញ ឬភាពជៀសមិនរួចពីប្រវត្តិ សាស្ត្រ។² Monism និងភាពផ្តាច់មុខនៃសេចក្តីពិត មិនដែលចាកចេញពីទីតាំងនៃកន្លែងកើតឡើង នៃហេតុនោះឡើយ៖

ព្រះតំណាងឲ្យគំនិត មានតែមួយ សម្រាប់អ្នកនឹងគ្មានព្រះផ្សេងទៀតទេ។ គំនិតរបស់ខ្ញុំ នៅចំពោះមុខខ្ញុំក្នុងការបង្ហាញ និងផ្នែកខាងក្រៅរាប់មិនអស់របស់វា៖ ein Volk, ein Reich, ein Führer នៃផ្នែកមួយ សាលក្រមមួយនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ផ្នែកមួយនៃវឌ្ឍនភាព របៀបនៃភាពជាមនុស្ស មនោគមវិជ្ជាមួយ (វិទ្យាសាស្ត្រ) អត្ថន័យពិតមួយ និង ទស្សន វិជ្ជាគ្រឹមត្រូវមួយ។ នៅក្នុងករណីទាំងអស់បែបនេះ មានតែមួយ វាបង្ហាញសារតែមួយ សិទ្ធិក្នុងភាពផ្តាច់មុខនៃអំណាចសម្រាប់អ្នកខ្លះ និងកាតព្វកិច្ចនៃការមិនស្តាប់បង្គាប់ ទាំងស្រុងចំពោះអ្នកដទៃ។

ដូច Bauman ដែរ Elmessiri បានមើលឃើញភាពទំនើបជាលំដាប់ដោយមួយដែលចាប់ផ្តើម ដោយអនិរិក្ខមួយដោយផ្នែក (ផ្នែកខាងលោកិយនិយម) និងបញ្ចប់ដោយភាពមិនប្រាកដនិយមដ៏ធំ ទូលំទូលាយ (លោកិយនិយមដ៏ធំទូលាយ)។ គាត់បានបដិសេធការគំរូនៃការកាត់បន្ថយ និងនិស្ស័យនិយមទាំងអស់ដែលសន្មតថាចលនា និងការបញ្ចប់នៃប្រវត្តិសាស្ត្រមានតែកម្លាំងតែមួយគត់ មិន ថាខាងវិញ្ញាណស្មារតី ឬសម្ភារៈនិយមនោះឡើយ។ Elmessiri បានឃើញដំណើរការទាំងមូលនៃ immanentization ការរូបនីយកម្មនៃទស្សនវិជ្ជាហ្វូឡង់ / ទំនើបការរូបនីយកម្ម / លោកិយនិយម នៅ ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការចាប់បន្តិសន្ធិខាងលោកិយនៃព្រះនៅក្នុងសង្គមមនុស្សជាតិទាំងមូល (មនុស្ស ជាតិនិងប្រធានបទ solipsistic); នៅក្នុងសង្គមមនុស្សតែមួយ (ការរើសអើងជាតិសាសន៍និង ចក្រពត្តិនិយម) នៅក្នុងក្រុមអ្នកដឹកនាំមួយ (ហ្វាស៊ីសនិយម) និងនៅក្នុងធម្មជាតិ (pantheism) បញ្ជាក់ថាមិនមានការខ្វះខាតលើការមានវត្តមាន និងសញ្ញាផ្សេងទៀតនោះឡើយ។⁴

Elmessiri និងBauman បានបដិសេធថាវាស់ជាតិសាសន៍ និងចលនានាគមវិជ្ជាជាទម្រង់នៃ ទស្សនវិជ្ជា immanentization និងរូបនីយកម្ម/ យន្តការគំរូនិយម។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ជំហរ និងការវិភាគរបស់ Elmessiri គឺកាន់តែច្បាស់លាស់នឹងការសម្រេចចិត្ត និងមានភាពទូលំ ទូលាយ នៅពេលដែលគាត់បញ្ជាក់ថា ចលនាបែបនេះនឹងធ្វើអ្នកប្រកាន់ខ្ជាប់ ពោលឲ្យតម្លៃតែលើ“ ការបញ្ចប់នៃការតស៊ូ និងការបង្កើតសង្គមបច្ចេកវិទ្យា មិនថានៅក្នុងស៊ីយ៉ូនីស្ទធើហ្វិស្ទនិយម នាយទុន សង្គមកិច្ចលោកខាងលិច សង្គមកុនៃមុយនីស្តក៏ដោយ។”⁵ មនោគមវិជ្ជាទំនើបត្រូវបានពណ៌នាថា មិនបង្ហាញអ្វីក្រៅពី “ជាអាណាចក្រនៃសកម្មភាពរបស់មនុស្ស” និង “ឆន្ទៈធ្វើឱ្យមានជីវិត” ពីព្រោះ រាល់ចលនានៃទស្សនវិជ្ជា gnostic ព្យាយាមលុបចោលធម្មនុញ្ញនៃភាពមានប្រភពដើមពីទេវភាព ភាពអស្ចារ្យ និងដើម្បីជំនួសវាដោយពិភពលោកដោយអចិន្ត្រៃយ៍នោះឡើយ។⁶

ការយល់ដឹងរបស់ Elmessiri អំពីទំនើបកម្មលោកខាងលិច ក៏ដូចជាការយល់ដឹងទ្វេដងរបស់គាត់ អំពីភាពខុសគ្នារវាងបរិបទទស្សនវិជ្ជា immanence និងវិចារណាញាណ គឺផ្អែកលើការបដិសេធរបស់ គាត់ចំពោះ pantheism ដែលលេចឡើងក្នុងឈ្មោះផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងវេទនាសុក្រមអារ៉ាប់និងអ៊ីស្លាម។ រួមមាន Alwihdat al-wujud(ការរូបនីយកម្មនៃម៉ាឃ្លោក) Hulul (ស្ថិតនៅ) Fana (វិនាសកម្មដ៏ធំធេង) ដែលទាំងអស់នេះមានគោលបំណងទៅលើ “ការស្រូបចូលឲ្យបានពេញលេញនៃចំពោះមនុស្សទៅ ក្នុងការមានជំនឿ” ដំណាក់កាលដែល Elmessiri ពិពណ៌នាថាប្រៀបដូចជា“ស្ថានភាពអំប្រើយ៉ុង” ពោលផ្តើមដំបូង និងជា “ការកើតសរីរាង្គ” ចុងក្រោយ ដែលផ្ទុយពីស្ថានភាពនៃភាពពេញលេញ របស់មនុស្សជាតិ និងមានភាពស្មុគស្មាញ។⁷ Elmessiri សំដៅទៅលើការប្រែប្រួលការវិត្តទាំងនេះ ថាជារបៀបប្រៀបដូចជាការសន្តប់ ប៉ុន្តែមានភាពរីករាយ ដែលវាធ្វើឱ្យភាពសុខស្រួល និងការស្ថិត នៅរបស់កូនក្នុងផ្ទៃរបស់ម្តាយ។ បញ្ហាគឺបញ្ហាតូចៗទាក់ទិនប្រៀបដូចជា (ទារក នឹងសុក) និង បញ្ហាធំទូលំទូលាយប្រៀបដូចជា (រចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយ) ជាដើម។ Elmessiri មិនស្នាក់ស្នើក្នុង ការពិពណ៌នាអំពីសង្គមនយោបាយ និងបច្ចេកវិទ្យាថាជា “បំណងប្រាថ្នាពិតប្រាកដ និងដោយស្មោះ ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយចុងក្រោយចំពោះបញ្ហាទាំងអស់ ដើម្បីបង្កើតឋានសួគ៌នៃពិភពលោក និងបញ្ចប់ប្រវត្តិសាស្ត្រ។”

ក្នុងនាមជាអ្នករចនានៃសង្គមដ៏ល្អឥតខ្ចោះ ពួកណាហ្ស៊ីសបានបង្កើត គោលដៅមូលដ្ឋានដែលត្រូវតែ ឃ្លាតឆ្ងាយពីគ្នា បង្កើតបានជា lebensraum ពោលគឺការនារទេសចេញ ធ្វើការបំបែកចេញពីគ្នា ឬ សូម្បីតែត្រូវសម្លាប់ចោលក៏មានផងដែរ។⁹ Unwetes Leben រួមមាន ជាតិ gypsie ក្រុមកុម្មុយនិស្ត មនុស្សរីកលចរិត និងអស់អ្នកដែលត្រូវបានគេយល់ថាជាស្មៅដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់គំរាមកំហែងដល់ ភាពសុខដុមរមនាស្ថាននៃសង្គមសម័យទំនើប។ ជនជាតិជ្វីហ្វឯលាននាក់ស្ថិតក្នុងចំណោមមនុស្ស ជាង២០លាននាក់ដែលត្រូវបានគេសម្លាប់តាមការបង្គាប់របស់ហ៊ីត្លែរ។ មិនគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេ Bauman មិនគិតពីការសម្លាប់រង្គាលជាតិចូការតែទៅលើសាសន៍ជ្វីហ្វ ឬជាបញ្ហារបស់អាណ្លីម៉ង់នោះ ទេ ប៉ុន្តែជាលទ្ធភាពមួយនៃលទ្ធភាពមកពីភាពទំនើបនិយម។ វាគឺច្រើនជាងប្រៀបដូចជា "ការរីក លូតលាស់នៃជំងឺមហារីកលើរាងកាយដែលមានសុខភាពល្អ ប្រៀបដូចជានៅក្នុងសង្គមស៊ីវិល័យ។"¹⁰ ជនជាតិហ្វីលីពីនមិនដូចជនជាតិជ្វីហ្វទេដោយមិនមានសាស្ត្រាចារ្យ អ្នកនិពន្ធ និងអ្នកសារព័ត៌មាន ច្រើនទេ។ ដើម្បីបង្ហាញពីទុក្ខលំបាករបស់ពួកគេ និងការតស៊ូមតិសិទ្ធិរបស់ពួកគេនោះឡើយ។¹¹

ជំពូកទី៤
ការធ្វើផែនទីពីផលវិបាកនៃភាពទំនើប

Bauman បដិសេធចក្ខុវិស័យចក្រពត្តិនិយមលោកខាងលិចដែលព្យាយាមបំប្លែង "ទឹកដីដើម" ទៅជា "ទឹកដីដែលត្រូវបោះចោលសម្រាប់អ្នកដែលមិនចង់បាន និងចូលទៅក្នុង "ទឹកដីនៃការសន្យា" សម្រាប់អ្នកជំរុញវឌ្ឍនភាព។ ប្រជាជននៃទឹកដីដែលត្រូវបានសញ្ជ័យ ឈ្លានពាន និងដាក់អាណា និតមត្រូវបានចាត់តាំងឡើងវិញថាជា "អ្នកការពារសេដ្ឋកិច្ចនៃទីក្រុងធំៗ"។¹ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេក វិទ្យាបានលើកកម្ពស់ជំនឿយ៉ាងមុតមាំលើឧត្តមភាពនៃទំនើបកម្មរបស់លោកខាងលិច និងការកើន ឡើងដែលមិនអាចជៀសបានរបស់វា ពោលគឺគំនិតនៃភាពទំនើបជាចំណុចខ្ពស់បំផុតនៃការអភិវឌ្ឍ ដែលផ្ទុយទៅនឹងគំនិតនៃវប្បធម៌។ ផែនទីការយល់ដឹងនេះបានធ្វើឱ្យភាពទំនើបនិយមលោកខាងលិច ក្លាយជាទីតាំងឆ្លងពីអាជ្ញាធរទាំងអស់។ ឧទាហរណ៍ដូចជា វាបានក្លាយជាតំបន់ស្វ័យភាព គ្រប់គ្រង និងផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយខ្លួនឯង។²

Bauman ប្រកែកថាសារៈសំខាន់នៃវិទ្យាសកម្មសម្រាប់សង្គមវិទ្យានឹងត្រូវបានគេមើលងាយ វាយតម្លៃ ខុស ហើយត្រូវបានចាត់ទុកថាជាមធ្យោបាយ ប្រសិនបើ វិទ្យាសកម្មនេះ ត្រូវបានគេមើលឃើញថាជា "អ្វីមួយដែលបានកើតឡើងចំពោះជនជាតិជ្វីហ្វ" ជា "ព្រឹត្តិការណ៍មួយនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រជ្វីហ្វ" ឬជា "ព្រឹត្តិការណ៍ស្រដៀងគ្នាជាច្រើន" ករណីនៃជម្លោះ ឬការរើសអើង ឬការឈ្លានពាន។ សំខាន់ជាងនេះ ទៅទៀត Bauman គូសបញ្ជាក់ការពិតនោះ។ ការប្រឆាំងនឹងជនជាតិអាណ្លីម៉ង់តែម្នាក់ឯង មិនអាច ជាការពន្យល់គ្រប់គ្រាន់អំពី វិទ្យាសកម្មនោះទេ។ យោងទៅតាមលោក Bauman ពាក្យប្រឆាំងនឹងពួក ជ្វីហ្វដែលត្រូវបានបង្កើត និងប្រើជាទូទៅនៅចុងបញ្ចប់នៃសតវត្សរ៍ទី១៩ មិនអាចផ្តល់នូវការពន្យល់ដ៏ ស្មុគស្មាញនៃអំពើហិង្សានេះបានទេ វាខ្វះកស្តុតាងប្រវត្តិសាស្ត្រ ឬសហសម័យ។⁴

ការរើសអើង និងការស្តាប់ខ្លឹមមិនអាចពន្យល់ពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅសម័យទំនើបបានទេ។ អារម្មណ៍មិនសមហេតុផល និងព្រៃផ្សៃ មិនមែនជាមូលហេតុចំបង ឬមធ្យោបាយនៃការសម្លាប់រង្គាល នោះទេ។ គោលដៅចុងក្រោយនៃលទ្ធិណាហ្ស៊ីសនិយមគឺពិភពសង្គម និងការកសាងសង្គមនោះឲ្យល្អ ដ៏ល្អឥតខ្ចោះ។ សង្គមល្អឥតខ្ចោះ ឬការបរាជ័យនៅក្នុងករណីនេះ វាគឺជានាសកម្មមានអាយុខ្ពង់ ពាន់ឆ្នាំ ឬជាអាណាចក្រនៃស្មារតីវិញ្ញាណនៃការដោះអាជីវម៉ង់។^១ វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងការិយា ធិបតេយ្យទំនើបត្រូវបានប្រើជាជាងការប្រើអារម្មណ៍ ដោយមិនសមហេតុផល សុទ្ធតែត្រូវបានប្រើ ប្រាស់ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ។^២

ការគូសវាសលើការវិភាគរបស់Max Weber អំពីការិយាធិបតេយ្យ និងវប្បធម៌សនិទានកម្ម Bauman បានគូសបញ្ជាក់ "សនិទានកម្មការិយាធិបតេយ្យ" នៃវិទ្យាសាស្ត្រឈ្មោះផ្លូវការរបស់នាយកដ្ឋាននៅក្នុង ទីស្នាក់ការកណ្តាល ទទួលបន្ទុកលើការបំផ្លិចបំផ្លាញរបស់ជនជាតិជីវ្វិហ្វនោះគឺ "ផ្នែករដ្ឋបាល និង សេដ្ឋកិច្ច" ។ គំនិតនៃដំណោះស្រាយចុងក្រោយ (Endlösung) គឺជា "លទ្ធផលនៃវប្បធម៌ការិយា ធិបតេយ្យ" ។ ពួកណាហ្ស៊ីសបានគិតអំពីការសម្លាប់ជនជាតិជីវ្វិហ្វនៅពេលដែលពួកគេបរាជ័យក្នុងការ ស្វែងរក "កន្លែងនារទេសសម្រាប់ជនជាតិជីវ្វិហ្វ" ដែលរស់នៅក្នុងទ្វីបអឺរ៉ុប មិនថានៅនីស្ស ម៉ាដាហ្គា ស្ការ ឬហ្សូសពីព្រំដែនបន្ទាត់ Archangel-Astrakhan នោះទេ។ Bauman បដិសេធការយល់ឃើញ ដែលថាវិទ្យាសាស្ត្រHolocaust គឺជា "លំហូរចេញដោយមិនសមហេតុផលពីសំណល់នៃភាពព្រៃផ្សៃ កើតមានមុនសម័យថ្មី" ដោយគាត់ប្រកែកថា "វាជាអ្វីដែលមានស្របច្បាប់នៅក្នុងផ្ទះនៃភាពទំនើប ពោលគឺក្នុងសម័យទំនើបតែម្តង"។ ដើម្បីគាំទ្រអំណះអំណាងនេះ គាត់សំដៅទៅលើខ្សែការពារដែល ត្រូវបានអនុម័តដោយលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Servatiusដែលជាទីប្រឹក្សារបស់ Adolf Eichmann នៅក្រុង យេរូសាឡឹម កំឡុងពេលកាត់ក្តីរបស់គាត់ក្នុងឆ្នាំ 1961៖ "Eichmann បានប្រព្រឹត្តិអំពើដែលយកមុខ លម្អប្រសិនបើមានណាម្នាក់ឈ្នះ ហើយទៅរកទីតាំងលាក់តាំងលាក់ខ្លួនប្រសិនបើ ម្នាក់នោះចាញ់ ពោលជាទង្វើក្បត់មិនស្មោះត្រង់"។ ម្យ៉ាងវិញទៀត សកម្មភាពការិយាធិបតេយ្យ និងសនិទានភាព ឬ ហេតុផលនិយមនៅក្នុងផែនទីនៃពិភពលោកទំនើប «មិនមានតម្លៃខាងសីលធម៌ខាងក្នុងនោះទេ» និង ការវាយតម្លៃសីលធម៌គឺជាអ្វីមួយបើគ្រាន់តែជាផ្នែក «ខាងក្រៅចំពោះសកម្មភាពខ្លួនឯងប៉ុណ្ណោះ»។

វិទ្យាសាស្ត្រវិទ្យាសាស្ត្រក្រោមការដឹកនាំរបស់ណាហ្ស៊ីសត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីស៊ើបអង្កេត ធ្វើការ សាក់សួរទៅពួកជនជាតិជីវ្វិហ្វ និងដើម្បីផ្តល់នូវដំណោះស្រាយដែលបានបង្កើតឡើងដោយហេតុផល។ ការលុបបំបាត់ជនជាតិជីវ្វិហ្វដែលត្រូវបានគេហៅថា *Gesundung* (ការព្យាបាលជំងឺនៅទ្វីបអឺរ៉ុប) *Selbstreinigung* (ការសម្អាតដោយខ្លួនឯង) *Judensäuberung* (ការសម្អាតជនជាតិជីវ្វិហ្វ) អនា ម័យ *prophylactic* និង *eine Frage der politischen Hygiene* (ការសាក់សួរដើម្បីបង្កើតភាព ស្អាតស្អំក្នុងនយោបាយ)។ ការសម្លាប់ជនជាតិជីវ្វិហ្វដូច្នោះត្រូវបានបង្ហាញថាជា "ការអនុវត្តក្នុងការ គ្រប់គ្រងសនិទានភាពពោលដោយហេតុផលនិយមនៅក្នុងសង្គម"និង"ការប៉ុនប៉ងជាប្រព័ន្ធដើម្បីដាក់ ឱ្យប្រើប្រាស់ក្នុងសេវាកម្មរបស់ខ្លួននូវគោលដំហែរ ទស្សនវិជ្ជា និងសិក្ខាបទចំពោះវិទ្យាសាស្ត្រអនុវត្ត។"

^១ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សិទ្ធិអំណាចនៃវិទ្យាសាស្ត្រមិនស្ថិតនៅលើប្រទេសអាជីវម៉ង់នោះទេ។ សាកល

វិទ្យាល័យអាណឺម៉ង់ តាមទស្សនៈរបស់ Bauman គឺដូចជាសមាគមក្រុមរបស់ពួកគេនៅក្នុងប្រទេសទំនើប ផ្សេងទៀត ពួកគេទាំងអស់ "បានបណ្តុះយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្ននូវឧត្តមគតិនៃវិទ្យាសាស្ត្រជាសកម្មភាព ដែលមិនមានតម្លៃជាក់ស្តែង។"⁹ បានជម្រះផ្លូវឆ្ពោះទៅរកការប្រល័យពូជសាសន៍តាមរយៈការបំផ្លាញ សិទ្ធិអំណាច និងការសាកសួររកពីកម្លាំងទំនាក់ទំនងគ្នាលើទស្សនៈតាមបទដ្ឋានទាំងអស់ ជាពិសេស គឺសាសនា និងសីលធម៌។"¹⁰

សារៈសំខាន់នៃអំណះអំណាងរបស់ Bauman ស្ថិតនៅក្នុងការពិតដែលថាវាបដិសេធការសន្មត់ថា វិនាសកម្ម ឬHolocaust គឺជាកិច្ចការចំពោះតែសាសន៍ដ្ឋីហ្វូហ្សាអាណឺម៉ង់នោះគឺ ការបង្កើតរបស់ ណាហ្ស៊ីស ឬផលិតផលនៃសង្គមជាតិនិយមជ្រុល ផ្ទុយទៅវិញ វាគឺជាលទ្ធភាពមួយនៃភាពសមហេតុ ផលនៃភាពទំនើប ដែលអព្យាក្រឹតនយោបាយ និងសីលធម៌។ នៅក្នុងសង្គមវិទ្យាបន្ទាប់ពីការសម្លាប់ រង្គាល (1988) ដែលជាកំណែទម្រង់ដំបូងនៃការណែនាំអំពីទំនើបកម្ម និង វិនាសកម្ម (1989) លោក Bauman អះអាងថា ការសម្លាប់រង្គាលគឺជាសកម្មភាពគណនាដោយសមហេតុផលដែលមិន អាចកាត់បន្ថយទៅជាការផ្ទុះដោយតណ្ហាដែលមិនអាចគ្រប់គ្រងបានឡើយ។ ភាពទំនើប តាមទស្សនៈ របស់ Bauman ប្រាថ្នាចង់បានភាពល្អឥតខ្ចោះនៅចុងក្រោយ និងមានស្ថេរភាព ទោះបីជាសេចក្តី ប្រាថ្នានេះអាចរួមបញ្ចូលការគាបសង្កត់ ឬអព្យាក្រឹតភាពនៃសកម្មភាពបុគ្គល ក៏ដូចជាការត្រួតត្រា ជាសកលលើប្រព័ន្ធ និងសូម្បីអវត្តមានរបស់មនុស្សក៏ដោយ។ វាមិនមែនជារឿងគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលនោះ ទេដែលថា Bauman ក៏បដិសេធការបកស្រាយអំពីការសម្លាប់រង្គាលថាជាចំណុចកំពូលនៃការប្រឆាំង នឹងពួកគ្រីស្ទានអឺរ៉ុប ឬជាការខានដែលបង្កឡើងនៅក្នុងលំហូរធម្មតានៃប្រវត្តិសាស្ត្រដោយការប្រឆាំង នឹងពួកដ្ឋីហ្វូអាណឺម៉ង់ និងពួកណាហ្ស៊ីសនិយម។ ចក្ខុវិស័យមនុស្សធម៌របស់ Bauman ឈានដល់ ចំណុចកំពូល នៅពេលដែលគាត់បដិសេធការបំពានរបស់អឺស្រាអែលលើការសម្លាប់រង្គាល និងការ ចងចាំសោកនាដកម្មរបស់ខ្លួនជាភាពស្របច្បាប់ខាងនយោបាយរបស់អឺស្រាអែល និងជាការបង្ហាញ ជាមុនសម្រាប់ភាពអយុត្តិធម៌ ដែលខ្លួនអាចប្រព្រឹត្តប្រឆាំងនឹងប៉ាឡេស្ទីន ជាពិសេសនឹងអាហ្វ់។ វិនាសកម្ម Holocaust តាមទស្សនៈរបស់ Bauman មិនមែនជាលទ្ធផលនៃអារម្មណ៍ Hobbesian ដែលមិនសមហេតុផលនោះទេ ប៉ុន្តែជាផលិតផលនៃអារុដទំនើប និងភាពទំនើបបំផុតតាមបែបវិទ្យា សាស្ត្រ និងជាស្ថាប័នគ្រប់គ្រងដោយវិទ្យាសាស្ត្រដ៏សកម្មបំផុត។ វាជាការពិតដែលហេតុផល ឧបករណ៍សម្ភារៈសឹកមិនអាចចាត់ទុកថាជាមូលហេតុចំបងរបស់វិនាសកម្ម Holocaust ប៉ុន្តែវាជា លក្ខខណ្ឌចាំបាច់។¹¹ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ Bauman ថាការបង្កើតនូវការបំផ្លិចបំផ្លាញ Holocaust មិនថាជាស្ថានភាពធម្មតានៃភាពទំនើប ឬជាពេលដ៏សំខាន់របស់វានោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ គាត់លើកឡើងថាវាជាលទ្ធភាពមួយនៃភាពទំនើប ដែលវាជាបង្អួចឆ្ពោះទៅរកភាពទំនើប និងជាទូទៅ មានការសាកល្បងពីភាពទំនើបដែលលោកខាងលិចជៀសវាងក្នុងការប្រឈមមុខ ពោលតែងតែសាក ល្បងអាវុធរបស់ពួកគេ។

នៅក្នុងការធ្វើផែនទីពីផលវិបាកនៃភាពទំនើប Elmessiri រិះគន់ប្រព័ន្ធបិទជិតទាំងអស់ដែលចង់ គ្រប់គ្រងដោយពេញលេញ និងឥតខ្ចោះទាំងស្រុង៖ លទ្ធិម៉ាក្សនិយម និងការអំពាវនាវរបស់ខ្លួន សម្រាប់សង្គមកុម្មុយនិស្តដែលមិនមានការបង្ហាញណាមួយនៃជម្លោះ និងភាពផ្ទុយគ្នា សេរីនិយម និង

បំណងប្រាថ្នារបស់ខ្លួនក្នុងការប្រើវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា នៅក្នុងការបំពេញបំណងប្រាថ្នារបស់មនុស្ស។ លទ្ធិណាហ្សីសនិយម និងគ្លីសុបិន្តរបស់ខ្លួននៃការគ្រប់គ្រងពេញលេញ និងសមហេតុផលឥតខ្ចោះ សណ្តាប់ធ្នាប់ពិភពលោកថ្មី និងមហិច្ឆតារបស់ខ្លួនក្នុងការឈានដល់ច្បាប់ធម្មជាតិជាសកលដែលមិនអើពើនឹងភាពខុសប្លែកគ្នាក្នុងចំណោមវប្បធម៌ ហើយទីបំផុត ស៊ីយូនីស ដ្ឋីហ្វូនិយម និងសកម្មភាពរបស់វា ដូចជា ណាហ្សីសនិយម, Boden និង Volk ។ នៅទីនេះ ចក្ខុវិស័យ និង praxis របស់ស៊ីយូនីស ដ្ឋីហ្វូនិយម តែងតែត្រូវបានយល់ឃើញនៅក្នុងបរិបទនៃលោកិយនិយមរបស់លកខាងលិច និងពួកចក្រពត្តិនិយម។

ដូចជា Bauman ដែរ Elmessiri បានផ្ដោតលើការសម្លាប់រង្គាលជា "គ្រាដ៏អាក្រក់បំផុត" នៃលោកិយនិយមដោយផ្អែកលើហេតុផលដ៏រឹងមាំ ដែលបណ្តាលឱ្យមានស្ថានភាពវិនាសកម្មមនុស្សជាសកលដែលអាចយល់បាននៅក្នុងពាក្យប្រៀបធៀបរបស់ Elmessiri នៃ "ក្រុមមូលដ្ឋាន" ។ ពាក្យប្រៀបធៀបនេះគឺជិតស្និទ្ធទៅនឹងពាក្យប្រៀបធៀបរបស់ Bauman អំពីភាពចម្លែក និងភាពច្របូកច្របល់របស់សង្គមសម័យទំនើប។ Elmessiri សំដៅទៅលើឥស្សរជនលោកខាងលិចសំខាន់ៗ និងឥទ្ធិពលរបស់ពួកគេលើការយល់ដឹងរបស់គាត់អំពីតួនាទីនៃក្រុមមូលដ្ឋានរបស់វា។ នៅក្នុងចំណោមពួកគេមាន Georg Simmel, Karl Marx, Max Weber និង Werner Sombart។¹² ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ Elmessiri បានរិះគន់ការសិក្សារបស់លោកខាងលិចចំពោះការបរាជ័យរបស់ខ្លួនក្នុងការបញ្ចូលពាក្យប្រៀបធៀបចម្លែកៗទៅក្នុងគំរូនៃការបកស្រាយដ៏ទូលំទូលាយជាងនេះ។ ការជំនួសពាក្យប្រៀបធៀបចម្លែកៗជាមួយនឹងពាក្យប្រៀបធៀបនៃ "ក្រុមមូលដ្ឋាន ឬមុខងារ" Elmessiri ព្យាយាមណែនាំគំរូដ៏ទូលំទូលាយមួយដែលអាចគ្របដណ្តប់មនុស្សយ៉ាងធំធេងដែលត្រូវបាននាំចូលពីសង្គមខាងក្រៅ ឬជ្រើសរើសពីក្នុងជួររបស់ខ្លួន និងដែលជាទូទៅត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងពាក្យនៃមុខងារច្បាស់លាស់ ជាជាងភាពស្មុគស្មាញនៅក្នុងសង្គមរបស់មនុស្ស។

ដូចដែល Bauman បានបង្ហាញ អ្នកគាំទ្រនៃសង្គមនិយមបានកំណត់ភាពទំនើបជា "ច្បាប់នៃតម្លៃសេដ្ឋកិច្ច និងរូបិយវត្ថុ" ហើយពួកគេបានសន្មត់ថាលក្ខណៈពូជសាសន៍របស់ជនជាតិដ្ឋីហ្វូនីសហេតុផលចម្បងដែលនៅពីក្រោយការបាត់បង់នៃ "របៀបរស់នៅ និងស្តង់ដារនៃតម្លៃរបស់មនុស្ស" ។¹³ វាច្បាស់ណាស់សម្រាប់ហេតុផលនេះ ដែលពួកគេត្រូវបានចាត់ទុកថាជា leeches និងបិសាចជញ្ជក់ណាមពីអ្នកដទៃ ហេតុដូច្នេះហើយ ពួកគេសមនឹងទទួលការស្លាប់ដោយគ្មានការប្រោសនោះឡើយ។ ការហួសចិត្តដ៏ក្រៀមក្រំបំផុត យោងតាមលោក Elmessiri គឺថាការនាំជនជាតិដ្ឋីហ្វូនីសទៅជាជនរងគ្រោះអចិន្ត្រៃយ៍ ឬជាប៉ារ៉ាស៊ីតអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងសន្ទុកថាឬគោលការណ៍របស់ Zionist ត្រូវបានប្រឆាំងនូវភាពស្មើគ្នា និងសូម្បីតែភាពអយុត្តិធម៌ក៏គ្មានសម្រាប់ជាតិសាសន៍ដទៃប្រៀបដូជាជា "ចចកជាអចិន្ត្រៃយ៍"ពោលសម្រាប់លទ្ធិដ្ឋីហ្វូនិយមស៊ីយូនីស។¹⁴

ជំពូកទី៥

Bauman និងវិមត្តិលើសម័យទំនើប

ពាក្យសម័យទំនើប តាមទស្សនៈរបស់ Bauman គូសបញ្ជាក់ពីនិយមន័យ លក្ខណៈនៃលក្ខខណ្ឌដែលបានលេចឡើង នៅទូទាំងបណ្តាប្រទេសអ្នកមាននៅក្នុងដំណើរប្រព្រឹត្តិទៅនៅសតវត្សរ៍ទី២០

និងបានយកហត្ថការណ៍បច្ចុប្បន្នរបស់វានៅក្នុងពាក់កណ្តាលទី២នៃសតវត្សរ៍ទី២០នោះ។¹ ចំពោះ Bauman ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយចុះគាត់បានបោះបង់ចោលពាក្យក្រោយសម័យទំនើបទាំងស្រុងដោយជ្រើសរើសយកពាក្យថ្មីនេះជំនួសវិញ នោះគឺ "ភាពទំនើបនៃអង្គធាតុរាវ"។

"ភាពទំនើបនៃអង្គធាតុរាវ" គឺជាពាក្យប្រៀបធៀបថ្មីដែល Bauman ណែនាំដល់ផែនទីការផ្លាស់ប្តូរនៃសម័យទំនើបរបស់លោកខាងលិច។ នៅក្នុងជីវិតប្រៀបធៀបដូចជាអង្គធាតុរាវ Bauman កំណត់របៀបបច្ចុប្បន្ននៃភាពក្លាយជា "ជីវិតនៃអង្គធាតុរាវ" វាគ្របដណ្តប់ដោយបរិយាកាសរីកចម្រើននៃ "ភាពមិនប្រាកដប្រជា" និង "ព្រឹត្តិការណ៍ដែលមានចលនាលឿន" ដែលជា "ការជោគជ័យនៃការចាប់ផ្តើមថ្មី" ឬ "ការបញ្ចប់ដ៏ឆាប់រហ័ស និងគ្មានការឈឺចាប់។" របៀបប្រៀបធៀបដូចជាអង្គធាតុរាវនេះត្រូវបានប្រៀបធៀបទៅនឹងល្បែងប្រថុយប្រថាន និងគួរឱ្យភ័យខ្លាច ដែលគំរកមកហែងដកអ្នកគ្មានអំណាច អ្នកក្រ និងអស់អ្នកដែលមិនអាច ឬមិនចង់ទប់ទល់នឹងជីវិតដូចជារុក្ខធាតុរាវដែលផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ វខ្លួនភាពមិនមែនជាពាក្យប្រៀបធៀបនៃ "ក្តីសុបិនដ៏ផ្អែមល្ហម និងការរំពឹងទុក" "សុទិដ្ឋិនិយមជ្រុល" និង "ការសន្យានៃសុកមង្គលរួម និងយូរអង្វែង" ប៉ុន្តែជាសុបិន្តអាក្រក់ដ៏គួរឱ្យភ័យខ្លាច និង "ល្បែងលេងប្រៀបធៀបដូចជាការអីនៃកម្មវិធីតន្ត្រី" ដ៏អាក្រក់បំផុត ដែលការមិនចាប់អារម្មណ៍របស់វានាំឱ្យមានលទ្ធផលការបរាជ័យដែលមិនអាចវិលត្រឡប់វិញបាន និងការដកខ្លួនចេញ។²

មិនដូចភាពទំនើបដែលរឹងមាំនោះទេ ភាពទំនើបប្រៀបធៀបដូចជាអង្គធាតុរាវនេះត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹង "រដ្ឋកាលសេរីនៃគោលការណ៍រីករាយនៅក្នុងអាណាចក្រនៃការប្រើប្រាស់" ពីព្រោះការពិតមិនមែនជាសត្រូវនៃការសប្បាយទៀតទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ "ការចំណាយគឺជាកាតព្វកិច្ច" ព្រោះវាផ្តល់ឱ្យ "ការប្រជែងគ្នាជានិមិត្តរូប" និងផ្តាច់មុខ "និយមន័យនៃជីវិតល្អ"។⁴ នៅទីនេះ និរូបបទរបស់ Bauman ត្រូវបានកំណត់ផ្ទុយស្រឡះជាមួយនឹងការទូញសោកចាស់របស់Freud ព្រោះគោលការណ៍ការពិត «ថ្ងៃនេះត្រូវការពារខ្លួនក្នុងតុលាការយុត្តិធម៌ដែលគោលការណ៍រីករាយជាគោលការណ៍ធំសម្រាប់ចៅក្រម»។

នៅក្នុងយុគសម័យទំនើបប្រៀបធៀបដូចជាអង្គធាតុរាវនេះ ផែនទីការយល់ដឹងរបស់អ្នកប្រើប្រាស់នាពេលអនាគតត្រូវបានរៀបចំដោយនិមិត្តសញ្ញាដែលទាក់ទាញ៖ (1) សិទ្ធិអំណាចរបស់តារាលឿ (បុគ្គលិកមានលក្ខណៈសាធារណៈ អត្តលិកដ៏អស្ចារ្យ តារាសម្តែង និងអ្នកចម្រៀងដ៏ពេញនិយម) និង (2) សិទ្ធិអំណាចនៃវិទ្យាសាស្ត្រ (សិទ្ធិអំណាចនៃវិទ្យាសាស្ត្រ ការស្វែងរក លេខ និងរូបមន្តពិជគណិត)។ អ្វីទាំងនេះគឺជា "និមិត្តសញ្ញានៃការយល់ព្រមពីសង្គម" "ចំណេះដឹងសមហេតុផល និងរឹងមាំ" និង "ជម្រើសដែលមានព័ត៌មានល្អ"។⁶ Bauman ផ្តល់យោបល់ថាភាពទំនើបដូចជាអង្គធាតុរាវអាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជា "វប្បធម៌ដូចល្បែងនៅកាស៊ីណូ" ដែលជីវិតត្រូវបានប្រែក្លាយទៅជាហ្គេមបុគ្គលនៃវគ្គ "ការបិទបាំងដោយខ្លួនឯង យោងដោយខ្លួនឯង និងវគ្គដែលផ្តោតលើខ្លួនឯង" ដែលជា "សេរីភាពនៃការចាប់ផ្តើមថ្មី" ឬដូចជា "ការប្រមូលរឿងខ្លីៗ" ⁷ គួរឱ្យស្តាយបំផុត យោងទៅតាមលោក Bauman គឺថាការប្រើប្រាស់ដែលខ្លះខ្លាយក្លាយជាសញ្ញានៃភាពជោគជ័យ និងកិត្តិទាន។ ការគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់វត្ថុមួយចំនួនត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់នៃសុកមង្គល និងប្រហែលជាសូម្បីតែសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស។⁸

ដូចដែល Bauman ណែនាំនៅក្នុងក្រដាសសរសេររបស់គាត់ដោយបំផុសគំនិតអំពី "On Postmodern Uses of Sex សកម្មភាពផ្លូវភេទនៅក្នុងការបង្ហាញនៅសម័យទំនើបរបស់វាត្រូវបាន "ផ្ដោតយ៉ាងតូចចង្អៀតលើឥទ្ធិពលដល់ចំណុចកំពូលរបស់វា... ការកិច្ចសំខាន់របស់វាគឺដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ ឱ្យកាន់តែរឹងមាំ ការប្រែប្រួលមិនចេះចប់ ដូចជាប្រលោមលោកឥតខ្ចោះ និង Erlebnisse ដែលមិន ធ្លាប់មានពីមុនមក។⁹ ការអំណរនៃការរួមមេត្រីត្រូវបានអមដោយភាពមិនត្រឹមតែជាមួយនឹងភាព ស្និទ្ធស្នាលរបស់គ្រួសារដែលជាសមាសភាពសង្គម ជាមូលដ្ឋាន ប៉ុន្តែក៏មានហានិភ័យថ្មីនៃសេចក្ដី ស្រឡាញ់របស់ឪពុក និងភាពស្និទ្ធស្នាលផងដែរ។¹⁰ អ្នកទេសចរ និងមនុស្សល្ងើល្ងៃត្រូវបានតំណាងថា ជា "ពាក្យប្រៀបធៀបនៃជីវិតសម័យថ្មី" ដ៏សំខាន់ពីព្រោះយើងទាំងអស់គ្នាត្រូវបានគ្រោងទុកនៅលើ ការបន្តដែលលាតសន្ធឹងរវាងចំណុចនៃ "អ្នកទេសចរដែលល្អឥតខ្ចោះ" និង "ភាពច្របូកច្របល់ហួស ហេតុរបស់សង្គម"។¹¹

ជំពូកទី៦

Elmessiri និងសម័យទំនើបដែលប្រៀបធៀបជាអន្តរាគមន៍

មិនដូច Bauman ដែលការិះគន់លើនៃភាពទំនើបបានរំពឹងទុកមុនរបស់គាត់។ ព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើត ឡើងនៅសម័យទំនើប Elmessiri មិនដែលឃើញភាពក្រោយសម័យទំនើបនេះជាការរំដោះខ្លួន ពហុនិយម ឬការអត់ឱននៃភាពខុសគ្នានោះឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ លោកបានចាត់ទុកវាថាជាប្រភេទ nihilistic ពោលគឺជំនឿមួយថាជីវិតគឺគ្មានន័យ និងទំនាក់ទំនង ដែលជាទស្សនវិជ្ជារួមជាមួយនឹង អារម្មណ៍ស្មុគស្មាញខ្លាំង ចំពោះការអនុវត្តជាក់ស្ដែង។ មិនដូច Bauman ដែលមានការរំពឹងទុកពីភាព ជ័រអស្ចារ្យ និងរំពឹងខ្ពស់ពីសម័យក្រោយនៃសម័យទំនើប Elmessiri ទទួលបានតាំងពីដើមដំបូងថានៅ សម័យទំនើបពិភពលោកថា គ្មានអ្វីក្រៅពីសម្ភារៈនិយមសុទ្ធសាធ នៅក្នុងលំហូរជារៀងរហូតដោយ គ្មានប្រភពដើម ឬគោលបំណងនោះឡើយ។ មិនដូច Bauman ដែលនៅតែស្វែងរកនឹងគម្រោងលើ ភាពទំនើប និងមានការរំពឹងទុកជ័រអស្ចារ្យក្នុងការសម្រេចបានតាមរយៈភាពទាន់សម័យនោះ លោក Elmessiri វិញ មិនដែលបោះបង់ចោលការសន្មតជាមូលដ្ឋានរបស់គាត់ដែលថាក្រោយសម័យទំនើបគឺ ស្ទើរតែមានន័យដូចគ្នាជាមួយនឹងភាពបរាជ័យនៃភាពទំនើបនិងភាពក្ស័យធនរបស់វា។¹

នៅក្នុងដំណាក់កាលនៃសម្ភារៈនិយមដោយមិនសមហេតុផល មនុស្សស្ទើរតែទាំងអស់ត្រូវបានប្រែ ក្លាយទៅជាក្រុមសភាវៈ ឬ Mamluks ។ យើងអាចនិយាយបានថាលក្ខខណ្ឌនៅសម័យទំនើបគឺជា លក្ខខណ្ឌនៃការខ្ចីឃ្លារបស់ Ernest Gellner ដែលជា Mamluk ជាសកល ឬខ្ចីពី Elmessiri ដែល មានន័យថាជាក្រុមនៃមុខងារ។ ក្រោយមកទៀតគឺជាក្រុមនៃយុគសម័យនៃលទ្ធិលោកិយនិយមដ៏ទូលំ ទូលាយ និងវារួមបញ្ចូលនៅក្នុងទស្សនៈរបស់ Elmessiri ជនអន្តោប្រវេសន៍ទាំងនៅបស្ចិមប្រទេស និងប្រទេសឈូងសមុទ្រ កម្មករក្នុងឧស្សាហកម្មនៃភាពសប្បាយ មានដូចជា (ស្រីពេស្យា ពិធីការិនី តារាភាពយន្ត បុរស និងស្ត្រីនក្នុងវិស័យកីឡា តារាម៉ូដែល និងតារាក្នុងភាពយន្តពេស្យា) ភ្ញៀវទេសចរ ឥស្សរជនយោធា ឥស្សរជនវិស័យវប្បធម៌ និងនយោបាយ និងសូម្បីតែមន្ត្រីមុខងាររដ្ឋ ឬក្នាក់ងារជា ទូទៅរបស់រដ្ឋក៏ដោយ។²

ដូចជា Bauman ដែលបានតាមដានភាពលេចធ្លោនៃការរួមភេទពេលសម្រាប់មនុស្សសម័យថ្មី ជា ពាក្យប្រៀបធៀបដ៏សំខាន់មួយនៃភាពទំនើបនៃសង្គមសម័យទំនើប លោក Elmessiri យល់ថា ការ កើនឡើងនៃកម្រិតនៃសនិទានការរូបនីយកម្ម និងភាពមិនស្ថិតស្ថេរបាននាំទៅដល់ការលេចចេញ និងការអភិវឌ្ឍនៃរូបរាងថ្មី៖ "រូបកាយរបស់មនុស្សគឺជាពាក្យប្រៀបធៀបជាមួយដ្ឋាននៅក្នុងយុគសម័យ នៃទំនើបកម្ម។ ឥឡូវនេះ សិចពោលគឺសកម្មភាពរួមមេត្រីមុនរៀបការរបស់មនុស្សសម័យទំនើបបាន ក្លាយជាពាក្យប្រៀបធៀបដ៏សំខាន់បង្ហាញពីស្ថានភាពសង្គមនៅសម័យទំនើប"³ Elmessiri ថែមទាំង ប្រកែកថាទស្សនវិជ្ជាលោកខាងលិចសម័យទំនើបផ្តល់តម្លៃឱ្យការរួមភេទជា "ភាពសំខាន់ខាងដួង ស្មារតីលើអ្វីៗទាំងអស់។"⁴ ភាពសំខាន់នេះអាចត្រូវបានកំណត់គុណលក្ខណៈដោយការខិតខំដកខ្លួន ចេញពីពិភពដ៏ស្មុគស្មាញនៃគុណតម្លៃ សីលធម៌ កាតព្វកិច្ច និងទំនួលខុសត្រូវ។⁵

សកម្មភាពនៃការរួមភេទក៏ត្រូវបានអមជាមួយនឹងភាពមិនច្បាស់នៃទំនាក់ទំនងគ្រួសារ និងការកើត ឡើងនៃសញ្ញានៃភាពមិនច្បាស់លាស់ថ្មី។ ជាមួយនឹងសកម្មភាពនៃការរួមភេទដែលហាក់ដូចជារឿង ធម្មតា ឬអ្វីដែល Elmessiri លើកឡើងដែលថា ជាធម្មតាសំដៅថាវាជា "ការរួមភេទក្លាមៗ" វាក៏ជាការ រួមភេទ និងតម្លៃរបស់ត្រូវបានបំបែកយ៉ាងច្បាស់ពេលពិតតម្លៃនៃសីលធម៌សង្គម និងកាត់បន្ថយវាទៅ ជាត្រឹមតែជាទំនាក់ទំនងរាងកាយដែលមានលក្ខណៈបណ្តោះអាសន្នពេលរវាងបុរស និងស្ត្រី ដែល មានបំណងចង់ឱ្យមានការពេញចិត្តសប្បាយក្លាមៗប៉ុណ្ណោះ។ មិនគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេ ពេស្យាចារជា ឧទាហរណ៍ចាត់ទុកគ្រាន់តែជា "សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច" ហើយពាក្យកាសា "ស្រីពេស្យា" ត្រូវបានផ្លាស់ ប្តូរទៅជា "អ្នករកស៊ីផ្លូវភេទ" ដែលជាពាក្យថ្មីដែលតំណាងឱ្យស្ត្រីពេស្យា បំពេញការងារជាកម្មករ និង កម្លាំងសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងសង្គមទៅវិញ។⁶

ដំណើរការនៃភាពមិនច្បាស់លាស់ដូចគ្នានេះ បើយោងតាម Elmessiri អាចត្រូវបានគេមើលឃើញ នៅក្នុងការផ្លាស់ប្តូរនៃពាក្យ និងអ្វីដែលបានមើលឃើញផ្សេងទៀតដូចជា "កូនខុសច្បាប់" ដែលបាន ក្លាយជា "កូនរបស់ម្តាយដែលមិនទាន់រៀបការ" "កូននៃគ្រួសារដែលមានអាណាព្យាបាលតែម្នាក់គត់" "កូនឥតខាន់ស្លា" "កូនចេញពីធម្មជាតិពេលរវាងប្រុសស្រី" និង "កូនកើតចេញតណ្ហានៃក្តីស្រឡាញ់ ប្រុសស្រីពេលមិនទាន់រៀបការ"។ និយាយឱ្យខ្លីពួកគេគឺជាកូនចេញពីធម្មជាតិពេលរវាងប្រុសស្រី។

Elmessiri ប្រកែកថា ការរួមភេទនៅសម័យទំនើប ឬដើម្បីឱ្យកាន់តែច្បាស់លាស់ វាក៏ដូចជាការលុប បំបាត់ភាពបរិសុទ្ធពេលតម្លៃនៃការរួមភេទបង្កើតកូនចៅដោយការរៀបការ បានធ្វើឱ្យបុរសក្លាយជា "មនុស្សផ្តិតនូវបញ្ហាស្មុគស្មាញ" ដល់សង្គមពេលជា(ឪពុក/ម្តាយ ប្តី/ប្រពន្ធ ប្រុស/ស្រី)។ នៅក្នុង សម្លេងដ៏ហួសចិត្ត ប៉ុន្តែឆ្លង Elmessiri ប្រកែកថា "ការវិវត្តតាមធម្មជាតិ" នៃការស្រីបស្រាលលើការ រួមភេទបង្ហាញពីការព្រងើយកន្តើយចំពោះបម្រាមនៃការរួមរក្ស ការស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា និងការ ប្រារព្ធពិធីzoophilia។⁷

ការចាប់អារម្មណ៍លើ (ទស្សនវិជ្ជា កត្តិបណ្ឌិតសេចក្តីស្រឡាញ់) ឥឡូវនេះត្រូវបានជំនួសដោយការ ចាប់អារម្មណ៍លើអំពើអនាចារ និងដូចជាសត្វពាហនៈ។⁸ អ្វីដែលគួរឱ្យសោកស្តាយបំផុតនោះគឺថា ភាពមិនធម្មតានៃផ្លូវភេទ ដែលជាការរំលោភលើធម្មជាតិរបស់មនុស្ស ត្រូវបានការពារក្នុងនាមសិទ្ធិ មនុស្សទៅវិញ។ មនុស្សត្រូវបានកាត់មកជាត្រឹមតែសាច់ឈាម ពេលប្តូរជាឧបករណ៍ ដើម្បីយកមក

យោងតាមលោក Elmessiri មនុស្សនៅសម័យទំនើបប្រាថ្នាចង់បង្កើតពិភពលោកដោយគ្មានឯកសារ យោងណាមួយចំពោះសញ្ញាណនៃអត្តសញ្ញាណ ការចងចាំ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ពេលវេលា និងមិត្តសញ្ញា ប្រភពដើម សេចក្តីពិត និងភាពបរិសុទ្ធ វិចារណកថា ពោលគឺពិភពលោកដែលបង្កើតឡើងដើម្បីតែ អំណាច ការលេងសើចដោយសេរី តណ្ហា និងការសប្បាយ។ នៅក្នុងការរីករាលដាលនៃការប្រារព្ធ ពិធីបុណ្យសពនៅក្នុងសង្គមសម័យទំនើប។ Elmessiri សំដៅលើជំនឿរបស់ Bauman ដែលថា អវត្តមាននៃប្រធានបទដ៏វិសេសវិសាលលើទៅភាព ឬមនុស្ស។ វាមានន័យថា រដ្ឋកាលនៃភាពមិនសម ហេតុសមផល និងថាអវត្តមាននៃភាពពេញលេញខាងសាសនាបានដឹកនាំសង្គមមនុស្ស តាមទស្សនៈរបស់ Bauman រហូតដល់ការប្រារព្ធពិធីបុណ្យសព ពោលដោយវាធ្វើឡើងដោយមិនទំនងមិនសម ហេតុផល។ នៅពេលដែលរូបកាយរបស់មនុស្សក្លាយជាសព ចំណុចចុងក្រោយរបស់ពួកគេគឺ គំនិត នៃសហគមន៍ សង្គម និងអត្តសញ្ញាណសមូហភាព ដែលសន្មត់ទៅលើមនុស្ស ឬសពនោះ ថាវាលែង មានន័យ ឬមានតម្លៃទៀតឡើយ។¹⁰

Elmessiri រៀបរាប់អំពីឧទាហរណ៍ដែលបង្ហាញពីចំណុចកណ្តាលនៃការរួមភេទនៅក្នុងទិដ្ឋភាពពិភព លោកនៅសម័យទំនើប៖ ការពិពណ៌នារបស់ Derrida អំពីការបំផ្លាញថាវាជា "ការឈានដល់ចំណុច កំពូលជាបន្តបន្ទាប់" "ការរីករាយនៃអត្ថបទ" របស់ Barthes ជាទង្វើនៃការពេញចិត្តខាងផ្លូវភេទ ការ អំពាវនាវឱ្យមានសកម្មភាពបំពានជា (និមិត្តសញ្ញាមួយនៃភាពមិនស្ថិតស្ថេរ) ជំនួសឱ្យការស្រមៃ ស្រមៃ (ជានិមិត្តរូបនៃវិសាលភាព) និងការរួមផ្សំនៃលទ្ធិlogocentrism ចូលទៅក្នុងលទ្ធិ phallogocentrism, សោក៏ណភាពនិងការយល់ដឹងរបស់វាចូលទៅក្នុងអារម្មណ៍ពី អត្ថបទពាក់ព័ន្ធ នឹងសកម្មភាពផ្លូវភេទ សៀវភៅអំពីការរួមភេទ ដូចជាeschatology នៅក្នុង scatologyជាដើម ពោល ទាំងអស់នោះសុទ្ធតែបំផ្លាញគុណតម្លៃមនុស្សជាតិ។¹¹

ការរួមភេទក្លាយជា 'ការជំនួសសម្រាប់ពាក្យនៃកាសា' ដែលផ្តើរនឹងការបកស្រាយ ព្រោះវាក្លាយជា ចំណុចពិតមានជាក់ស្តែងខ្លឹមសារនៃឯកសារយោងនានាចំអកដល់បញ្ហាដែលកើតមានឡើង។ ដូច ដែលElmessiri ណែនាំ អំពីសង្គមសម័យទំនើបឥឡូវនេះទាក់ទងនឹងសោក៏ណភាពទៅនឹងអារម្មណ៍ មនោសញ្ចេតនានិង intertextuality ទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហារឿងផ្លូវភេទសម្រាប់សង្គម។¹²

Elmessiri មានការយល់ដឹងយ៉ាងខ្លាំងអំពីកម្មវត្ថុ និងមនោគមវិជ្ជារបស់គាត់ ដូច្នេះហើយគាត់មិន ដែលច្រឡំពីជាតិសាសន៍ជឿ រូសសនាយុជា និងចលនាជឿនិយមដែលជាស៊ីយូនីសនោះឡើយ។ ទាំងអស់ និងខាងលើ គាត់បានបដិសេធរឿងស្តីសមគំនិតដែលបង្ហាញថានៅសម័យទំនើប លទ្ធផល ឬ ការកសាងឡើងវិញគឺជានិន្នាការរបស់ជនជាតិជឿ ដែលសំដៅទៅលើការរលាយនៃអ្វីដែលមិន ច្បាស់លាស់ទាំងអស់។ Elmessiri សន្មត់ថាជំនឿទូទៅដែលខុសឆ្គងក្នុងចំណោមអ្នកប្រាជ្ញលោក ខាងលិចចំពោះបទពិសោធន៍ប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ជនជាតិជឿជាអ្នកដែលកៀសខ្លួន (pariah Volk) និងការគូសផែនទីការយល់ដឹងរបស់ជនជាតិជឿ ថាគឺជាអ្នករស់នៅ ពោលគឺអ្នករង្វេងអស់កល្បជា និច្ចដែលសុបិនអំពីទឹកដីនៃការសន្យារបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះជនជាតិជឿត្រូវបានតំណាងថាជាសញ្ញា

ដែលបំបែកចេញពីសញ្ញា ឬសញ្ញាដែលមានអត្ថន័យលើស និងគ្មានកំណត់។ ចំណាប់អារម្មណ៍របស់ Elmessiri លើសារៈសំខាន់របស់ជនជាតិដើម្បីហ្វូងការបកស្រាយនៅក្នុងសម័យទំនើបមិនអាចត្រូវបានកំណត់នូវគុណលក្ខណៈត្រឹមតែភាពលំអៀងខាងវប្បធម៌របស់គាត់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ជាគំរូលេចធ្លោដែលទទួលយកស្ថានភាពវត្តមានរបស់ជនជាតិដើម្បីហ្វូង និងក្រោយសង្គ្រាមលោកលើកទី២ ដែលជាការបង្ហាញអំពីផលវិបាកទាំងនៅមុនសម័យទំនើប និងសម័យទំនើប។ ដូចដែល Max Silverman បានបង្ហាញ ការចោទប្រកាន់ក្រោយការសម្លាប់រង្គាលរបស់ជនជាតិដើម្បីហ្វូងសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងការចូលទៅជិតសំណួរកាន់តែទូលំទូលាយអំពីមុនសម័យទំនើប និងសម័យទំនើបនោះឯង។¹³

ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ Elmessiri បដិសេធការសន្មតថាជនជាតិដើម្បីហ្វូងអាចជាត្រូវបានមើលឃើញថាជាអ្នកផ្សព្វផ្សាយនៃគោលលទ្ធិនៃសម័យទំនើប (nihilism, deconstruction, fragmentation)។ ជំនឿទូទៅនេះបើយោងតាមលោក Elmessiri បង្ហាញពីមនោគមវិជ្ជាប្រកាន់ពូជសាសន៍ នៅពេលដែលវាបានធ្វើជនជាតិដើម្បីហ្វូងទៅជាកម្លាំងជំនួរឱ្យក៏យខ្លាច និងអាក្រក់នៅក្នុងសេចក្តីងងឹត។¹⁴

Elmessiri មិនភ្ញាក់ផ្អើលចំពោះភាពយោឃោសរបស់សាសន៍ដើម្បីហ្វូងបែបនេះទេ និងគាត់បញ្ជាក់ថា វាស្របនឹងឃ្លាំងអារុធរបស់លោកខាងលិចដែលមាននិន្នាការប្រកាន់ពូជសាសន៍។ ជំនួសឱ្យការមើលជនជាតិដើម្បីហ្វូងថាជាមនុស្សធម្មតាដែលមានទាំងល្អ និងអាក្រក់។ លោកខាងលិចគិតថាវាតំណាងឱ្យជនជាតិដើម្បីហ្វូងទាំងអស់ជាមិត្តសញ្ញានៃមុខងារជាតិសាសន៍និយមជ្រុល ឬ nihilism ។ ការសរសេរប្រវត្តិសាស្ត្រនៃសហគមន៍ដើម្បីហ្វូងត្រូវបានកំណត់លក្ខណៈតាមទស្សនៈរបស់ Elmessiri ដោយភាពជាក់ស្តែងពីរ ព្រោះវាបង្ហាញពួកគេជាសរុបតែម្តង ពោលគឺជា "ជនជាតិដើម្បីហ្វូង" ឬជា "ជនជាតិដើម្បីហ្វូងដែលបានជ្រើសរើស" មិនមែនជាជនជាតិភាគតិចដែលមានវប្បធម៌ខុសៗគ្នា និងផ្ទៃខាងក្រោយនៃសង្គមពោលផ្សេងៗគ្នានោះឡើយ។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត សហគមន៍ដើម្បីហ្វូងត្រូវបានបង្ហាញដោយចៃដន្យ ជាក្រុមមានមុខងារ ពោលគឺជាពាណិជ្ជករ នាយទុនអ្នកឱ្យគេខ្ចីលុយ និងធនធានមនុស្ស ឬ Elmessiri ថាជា "បញ្ហានៃការប្រើប្រាស់របស់មនុស្ស" ដែលវាអាចត្រូវបានពាក់ព័ន្ធនឹងការបម្រើផលប្រយោជន៍សម្រាប់អ្នកដទៃ។¹⁵

ដូច Bauman ដែរ Elmessiri ប្រកែកអះអាងថាលោកខាងលិចបានបង្កើតពិភពលោកជា "កន្លែងទុកទំនេរ" ដែលជា "ឧបករណ៍សម្រាប់ផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន" ដែលជាកន្លែងដ៏ព្រៃផ្សៃ ចន្លោះទទេនោះ រង់ចាំបេសកកម្មដ៏ស៊ីវិល័យរបស់ពួកគេ។ មិនដូច Bauman ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ Elmessiri តែងតែប្រកែកអះអាងថា Zionism ចលនាដើម្បីហ្វូងនិយម គឺជាកូនចៅនៃកេដ៏ណែលចក្រពត្តិអឺរ៉ុប។ ដោយបដិសេធពីប្រវត្តិសាស្ត្រអារ៉ាប់ និងអ៊ីស្លាម ក្រុមស៊ីយ៉ូនីស្តដើម្បីហ្វូងនិយមយល់ឃើញថាឡេស្ទីនថាជា ទឹកដីគ្មានមនុស្ស ជាលំហកូមិសាស្ត្រគ្មានប្រវត្តិសាស្ត្រ និងកន្លែងទំនេរដែលរស់នៅដោយមនុស្សដែលខ្ចាត់ខ្ចាយ និងបែងចែកគ្នា។ Elmessiri អះអាងថាអ្វីដែលជារឿងធម្មតារវាងសម័យទំនើប និងចោទនា Zionism ដើម្បីហ្វូងនិយម គឺជាការប៉ុនប៉ងដ៏ក្តៅកកដើម្បីបំបែកសញ្ញាសម្គាល់ពីសញ្ញាដើម្បីឱ្យអត្តសញ្ញាណរបស់ទាំងជនជាតិដើម្បីហ្វូង និងអារ៉ាប់អាចត្រូវបានរំលាយបានយ៉ាងងាយស្រួលដោយកាត់បន្ថយទៅជាសញ្ញាណដែលគ្មានឫសគល់ ដែលអាចផ្ទេរបានយ៉ាងងាយស្រួលទៅកន្លែង

ផ្សេង និងទឹកដីថ្មីដែលត្រូវផ្តល់ឲ្យជាមួយនឹងអត្តសញ្ញាណថ្មី។ វាមិនគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេដែលជនជាតិ ជឿហ្វាយដាអ្នកតាំងលំនៅដោយចលនា Zionist ជឿហ្វាយ ពោលអ្វីដែលកើតមានដូចជា ជនភៀសខ្លួនប៉ា ឡេស្ទីនអារ៉ាប់ ប៉ាឡេស្ទីនអ៊ីស្រាអែល អ្វីដែលកើតមាននៅតំបន់ West Bank (al-Difa al-Gharbiyya) Judea និង Samaria និងបញ្ហាពិភពអារ៉ាប់ ទីផ្សារនៅមជ្ឈិមបូព៌ា រួមមានបញ្ហា "ផ្ទៃទឹក ទូរគី" "រដ្ឋធានីនៃប្រទេសល្បួងសមុទ្រអារ៉ាប់" "បញ្ហាកម្លាំងពលកម្មពលរដ្ឋអេហ្ស៊ីប" និង «ចំណេះដឹង របស់ជនជាតិអ៊ីស្រាអែល» ពោលដែលរីកចម្រើន សុទ្ធតែជាផែនការគ្រោងរបស់ចលនាជឿហ្វាយនិយម Zionis ទាំងអស់។¹⁶

គោលគំនិតនៃតំបន់នេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ព្រោះជាធម្មតាវាត្រូវបានគេប្រើដើម្បីសំដៅទៅ លើមជ្ឈិមបូព៌ា។ វាតំណាងឱ្យការពិតពភូមិសាស្ត្រសុទ្ធសាធ ដោយគ្មានយោងទៅលើប្រវត្តិសាស្ត្រ ភាសា និងសាសនានោះឡើយ ហើយដូច្នោះ pan-regionalism ពោលការបង្រួបបង្រួមសាសនាឲ្យ មានការឯកភាពតែមួយ វាផ្ទុយទៅនឹង pan-Arabism ឬ pan-Islamism ត្រូវបានលើកកម្ពស់ដោយ អឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិក ពោលដោយពួកគេមិនចង់ឃើញអ៊ីស្លាមរួមគ្នាបាននោះឡើយ។ នៅក្នុង ចក្ខុវិស័យនេះ មជ្ឈិមបូព៌ាទាំងមូល រួមទាំងអ៊ីស្រាអែល អាចត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងពិភពសកល ការរូបនីយកម្មរបស់មលោកខាងលិច។ ដូចនៅសម័យទំនើប Zionism ចលនាជឿហ្វាយនិយមជឿលើ ទំនាក់ទំនងដាច់ខាត ដូច្នោះវាបដិសេធនូវសញ្ញាណនៃសិទ្ធិ និងការពិត។ វាគ្មានអ្វីគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេ ដែលអំពើហិង្សាក្លាយជាចំណុចក្តៅកើតមានជាក់ស្តែងបំផុតដែលសម្រេចសម្រេចទៅកើតឡើង នូវ ការតស៊ូប្រឆាំងទៅវិញពីសំណាក់ជាតិសាសន៍អារ៉ាប់។¹⁷

Zionism ចលនាជឿហ្វាយនិយម គឺមិនមានករណីលើកលែងពីផែនទីនៃចក្រពត្តិនិយមនោះឡើយ ពីព្រោះសកម្មភាពរបស់ Zionist ត្រូវបានកំណត់យ៉ាងទូលំទូលាយដោយផែនទីការយល់ដឹងរបស់ Zionis ដែលផ្អែកលើអំណាច ទេវកថា ក្តីសង្ឃឹម ការភ័យខ្លាច និងការសន្យា ជាជាងការឆ្លើយតប ដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការពិតដ៏ស្មុគស្មាញនិងភាពផ្ទុយគ្នាដែលនៅជុំវិញវា។ Elmessiri តែងតែជជែក វែកញែកថា អ៊ីស្រាអែលមិនមែនជារដ្ឋជឿហ្វាយទេ ប៉ុន្តែជារដ្ឋអាណានិគមដែលតាំងទីលំនៅ ដែលបម្រើ គោលបំណងជាក់ស្តែង និងមុខងារសំខាន់ពីរគឺ កម្ចាត់ភាពជាជនជាតិអឺរ៉ុបដែលជាតិជឿហ្វាយរស់នៅ តកូនតចៅ និងដើរតួជារដ្ឋមានមុខងារដើម្បីបម្រើផលប្រយោជន៍របស់ចក្រពត្តិនិយមកខាងលិច។¹⁸

Elmessiri ប្រើគំរូនៃ "ក្រុមមុខងារ" ដើម្បីសំដៅទៅលើសហគមន៍ជឿហ្វាយ និងពាក្យ "ស្ថានភាពមុខងារ" ដើម្បីសំដៅទៅលើអ៊ីស្រាអែល។ ក្រោយមកទៀតគឺគ្មានអ្វីក្រៅពីរដ្ឋមុខងារបម្រើផលប្រយោជន៍របស់ លោកខាងលិចនៅមជ្ឈិមបូព៌ា។ Bauman ខ្លួនគាត់ផ្ទាល់សំដៅទៅលើតួនាទីរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងការធានា "ការរស់រានមានជីវិតរបស់ប្រទេសអ៊ីស្រាអែលដូចទៅនឹងប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូង"។¹⁹

នៅក្នុងបរិបទនេះ Elmessiri កំណត់និយមន័យនៅសម័យទំនើបថាជាមនោគមវិជ្ជានៃការទទួលយក ជាក់ស្តែង ការចុះចាញ់ និងការសម្របខ្លួនរបស់អ្នកទន់ខ្សោយទៅនឹងស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន។ វាគឺជាការ ល្បែងលេងដោយឥតគិតថ្លៃ និងគ្មានផែនការណាមួយនឹងការពិត ជំនួសឱ្យការដោះស្រាយឲ្យបាន ខ្លាំងក្លាជាមួយនឹងភាពផ្ទុយគ្នារបស់វានិងការផ្លាស់ប្តូរវា។²⁰

អ្នកនិពន្ធ

HAGGAG ALI បានសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យតែរ ហើយបានទទួលសញ្ញាបត្របណ្ឌិតរបស់គាត់នៅក្នុងជំនាញនៃទ្រឹស្តីប្រៀបធៀបវប្បធម៌។ លោកបណ្ឌិត Ali បានសិក្សា និងទទួលបានអាហារូបករណ៍ជាច្រើននៅឯសាកលវិទ្យាល័យ Humboldt នៃទីក្រុង Berlin និង Wissenschaftskolleg zu Berlin។ គាត់ក៏ទទួលបានអាហារូបករណ៍ Georges-Anaawati ដ៏ល្បីល្បាញសម្រាប់គម្រោងស្រាវជ្រាវស្តីពីកិច្ចសន្ទនារវាងសាសនាអ៊ីស្លាម និងគ្រិស្តសាសនា។ ចំណាប់អារម្មណ៍នៃការស្រាវជ្រាវចម្បងរបស់បណ្ឌិតAli គឺការរិះគន់បែបអច្ឆរិយៈ និងការរិះគន់សហសម័យអំពីភាពទំនើប និងបច្ចុប្បន្នគាត់គឺជាអ្នកដឹកនាំក្រុមស្រាវជ្រាវនៅមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ការសិក្សាអរិយធម៌ និងការសន្ទនានៃវប្បធម៌នៅសាកលវិទ្យាល័យទីក្រុងតែរ ។ គម្រោងស្រាវជ្រាវរបស់គាត់ "Dissidence and Censorship in Modern Egypt" ត្រូវបានអនុវត្តក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយសាកលវិទ្យាល័យ Bonn និងផ្តល់មូលនិធិដោយ DAAD (The German Academic Exchange Service) នៅក្នុងភាពជាដៃគូផ្លាស់ប្តូរគ្នារវាងអាជ្ញីម៉ង់-អាវ៉ាប់។

កំណត់សម្គាល់

ជំពូកទី១: ការណែនាំ

- 1 Elmessiri, *Rihlaty al-Fikriyyah*, [My Intellectual Journey], (Cairo: Dār al-Shurūq, 2005), p.376.
- 2 Zubaida, “Trajectories of Political Islam,” *Political Quarterly*, 2000, Supplement 1, vol.71, p.61.
- 3 Elmessiri, *Dirāsāt Maʿrifiyyah*, [Epistemological Studies in Western Modernity], (Cairo: Dār al-Shurūq International, 2006), pp.69-70.
- 4 Elmessiri, *Al- ʿAlmāniyyah al-Juzʿiyyah wa al- ʿAlmāniyyah al-Shāmilah*, [Partial Secularism and Comprehensive Secularism], (Cairo: Dār al-Shurūq, 2002), vol.1, pp.101-126.
- 5 Elmessiri, *Dirāsāt Maʿrifiyyah*, p.34.
- 6 Elmessiri, “Secularism, Immanence and Deconstruction,” in *Islam and Secularism in the Middle East*. Ed. John Esposito and Azzam Tamimi. (London: Hurst & Co, 2000), p.68.
- 7 Elmessiri, *Al-Ṣubḥiyyah wa al-Nāziyyah wa Nihāyat al-Tārīkh*, [Zionism, Nazism and the End of History] (Cairo: Dār al-Shurūq, 2001), p.299.
- 8 Elmessiri, *Rihlaty al-Fikriyyah*, p.318.
- 9 Elmessiri, *Rihlaty al-Fikriyyah*, p.543.
- 10 Achar, *The Arabs and the Holocaust*. G.M. Goshgarian (trans.). (London: Saqi, 2011), p.20.
- 11 Bunting, “Passion and Pessimism,” *Guardian*, London, 5 April, 2003, p.20.
- 12 Bauman and Vecchi, *Identity* (Cambridge: Polity Press, 2004), p.11.
- 13 Bauman, *Intimations of Postmodernity*, (London; New York: Routledge, 1992), p.28.
- 14 Bauman, *Postmodernity and its Discontents* (New York: New York University Press, 1997), p.97.
- 15 Shapira, “Life in a Liquid World,” *Haaretz Daily Newspaper*, 16 November 2007.
- 16 Bauman, *Intimations of Postmodernity*, pp. 226-227.
- 17 Bauman, *Modernity and Ambivalence* (Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1991), pp.129-140.
- 18 Bauman, “Assimilation into Exile,” *Poetics Today*, vol.17, no. 4, 1996, pp.571-581.
- 19 Bauman, *Modernity and Ambivalence*, pp.129-140.

ជំពូកទី២: វិធីកាលនៃការត្រួតសម្រេច

- 1 Bauman, *Modernity and the Holocaust* (Cambridge: Polity Press, 1989), p.92.
- 2 Bauman, *Postmodernity and its Discontents*, p.174.
- 3 Bauman, *Modernity and Ambivalence*, p.24.
- 4 Bauman, *Socialism: The Active Utopia* (New York: Holmes & Meier, 1976), p.24.
- 5 Kilminster & Ian Varcoe. “Addendum: Culture and Power in the Writings of Zygmunt Bauman,” in *Culture, Modernity and Revolution: Essays in Honour of Zygmunt Bauman* (London: Routledge, 1996), p.217.
- 6 Bauman, *Towards a Critical Sociology*, pp.70-74.

7 Bauman, *Modernity and Ambivalence*, p.71.
 8 Bauman, *Legislators and Interpreters* (Cambridge, UK: Polity Press, 1987), p.80.
 9 Torevell, "The Terrorism of Reason in the Thought of Zygmunt Bauman" (The Dominican Council/Blackwell Publishing Ltd), *New Blackfriars*, 1995, vol.76. Issue 891, p.145.
 10 Elmessiri, *Al-‘Almāniyyah al-Juz‘iyyah wa al- ‘Almāniyyah al-Shāmilah*, vol.1, p.290.
 11 Elmessiri, *Al-‘Almāniyyah al-Juz‘iyyah wa al- ‘Almāniyyah al-Shāmilah*, vol.1, pp.294-297.
 12 Wellman, *La Mettrie: Medicine, Philosophy, and Enlightenment* (Durham, NC.: Duke University Press, 1992), p.264.
 13 Bernstein, *The New Constellation* (Cambridge: Polity Press, 1991), p.40.

ជំពូកទី៣: ទំនើបកម្មប្រៀបដូចជានិទានកថា

1 Badawi, *Mawsū‘at al-Falsafah*, [Encyclopedia of Philosophy], (Beirut: al-Mu‘assasah al-‘Arabiyyah li al-Dirāsāt wa al-Nashr, 1984), p.86.
 2 Bauman, *Life in Fragments* (Oxford UK and Cambridge USA: Blackwell, 1995), pp.15-16.
 3 Bauman, *Postmodernity and its Discontents* (New York: New York University Press), 1997, p.201.
 4 Elmessiri, "Secularism, Immanence and Deconstruction," p.75.
 5 Elmessiri, *Al-Lughah wa al-Majāz: Bayna al-Tawḥīd wa Wiḥdat al-Wujūd* [Language and Metaphor: between Monotheism and Pantheism], (Cairo: Dār al-Shurūq, 2002), p.56.
 6 Voegelin, *Science, Politics and Gnosticism*, Ellis Sandoz. Ed. (Washington, D.C.: Regnery Publishing, 1997), pp.68-69.
 7 Elmessiri, "Secularism, Immanence and Deconstruction," p.62.
 8 Elmessiri, *Al-‘Almāniyyah al-Juz‘iyyah wa al-‘Almāniyyah al-Shāmilah*, vol.1, p.149.
 9 Bauman, *Modernity and the Holocaust*, pp.67-68.
 10 Ibid., p.7.
 11 Bauman, Janina, "Demons of other People’s Fear: The Plight of the Gypsies," *Thesis Eleven*, 1998, vol.54, No.1, pp.51-56.

ជំពូកទី៤: ការធ្វើផែនទីពីផលវិបាកនៃភាពទំនើប

1 Bauman, "The Fate of Humanity in a Post-trinitarian World," *Journal of Human Rights*, vol.1 (3), 2002, pp.283-303.
 2 Bauman, *Legislators and Interpreters*, pp.115-116.
 3 Bauman, *Modernity and the Holocaust*, pp.1-2.
 4 Ibid., p.31.
 5 Ibid., p.66.
 6 Ibid., p.13.
 7 Ibid., pp.14-18.
 8 Ibid., pp.71-72.
 9 Ibid., p.126.
 10 Ibid., p.108.
 11 Bauman, "Sociology after the Holocaust," *British Journal of Sociology*, 1988, vol.39, no. 4, pp.478-481.
 12 Elmessiri, *Riḥlaty al-Fikriyyah*, p.590.

¹³ Bauman, *Modernity and the Holocaust*, p.61.
¹⁴ Elmessiri, *The Land of Promise* (New Brunswick, N. J: North American, 1977), pp.44-45.

ព័ត៌មានទី៥: Bauman និងវិបត្តិនៅសម័យទំនើប

¹ Bauman, *Intimations of Postmodernity*, p.187.
² Bauman, *Liquid Life* (Cambridge; Malden, MA: Polity, 2005), p.2.
³ Ibid., p.68.
⁴ Bauman, *Intimations of Postmodernity*, p.50.
⁵ Bauman, *Postmodernity and its Discontents*, p.2.
⁶ Bauman, *Freedom* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1988), p.65.
⁷ Bauman, “As Seen on TV,” 2000a, *Ethical Perspectives*, vol.7 (2), pp.107-121.
⁸ Bauman, *Postmodernity and its Discontents*, p.40.
⁹ Bauman, “On Postmodern Uses of Sex,” *Theory, Culture & Society* (London: Sage, 1998), vol.15 (3-4).
¹⁰ Bauman, *Postmodernity and its Discontents*, p.149.
¹¹ Bauman, *Postmodernity and its Discontents*, p.93.

ព័ត៌មានទី៦: Elmessiri និងសម័យទំនើបដែលប្រៀបដូចជាអង្គពាក្យ

¹ Elmessiri, *Al-Ḥadāthah wa mā Baʿda al-Ḥadāthah* (Damascus: Dār al- Fikr, 2003), pp.83-86.
² Elmessiri, *Al-ʿAlmāniyyah al-Juzʿiyyah wa al-ʿAlmāniyyah al-Shāmilah*, vol.2, pp.286-293.
³ Elmessiri, *Al-Lughah wa al-Majāz*, p.73.
⁴ Elmessiri, *Riḥlaty al-Fikriyyah*, p.248.
⁵ Elmessiri, *Al-Lughah wa al-Majāz*, p.47.
⁶ Elmessiri, *Dirāsāt Mʿarifīyyah*, pp.256-260.
⁷ Elmessiri, *Al-ʿAlmāniyyah al-Juzʿiyyah wa al-ʿAlmāniyyah al-Shāmilah*, vol.2, pp.160-168.
⁸ Elmessiri, *Riḥlaty al-Fikriyyah*, p.246.
⁹ Elmessiri, “The Imperialist Epistemological Vision,” *The American Journal of Islamic Social Sciences* (AJISS), Washington, DC and Kuala Lumpur, Malaysia, vol.11. no.3, 1994, p.413.
¹⁰ Elmessiri, *Al-ʿAlmāniyyah al-Juzʿiyyah wa al-ʿAlmāniyyah al-Shāmilah*, vol.1, p.108.
¹¹ Elmessiri, *Al-Lughah wa al-Majāz*, pp.74-88.
¹² Elmessiri, *Riḥlaty al-Fikriyyah*, p.249.
¹³ Silverman, *Facing Postmodernity* (London and New York: Routledge, 1999), p.23.
¹⁴ Elmessiri, *Al-Ḥadāthah wa mā Baʿda al-Ḥadāthah*, pp.140-143.
¹⁵ Elmessiri, “Understanding the Holocaust,” 2000b, *Al-Abram Weekly*, No.507.
¹⁶ Elmessiri, “The Imperialist Epistemological Vision,” p.415.
¹⁷ Elmessiri, *Al-Ḥadāthah wa mā Baʿda al-Ḥadāthah*, p.155.
¹⁸ Elmessiri, “The Cognitive Map,” 2008, *Al-Abram Weekly*, No.878.
¹⁹ Bauman, *Europe: An Unfinished Adventure* (Cambridge: Polity, 2004), p.48.
²⁰ Elmessiri, *Al-Ḥadāthah wa mā Baʿda al-Ḥadāthah*, p.93.

IIIT Books-In-Brief Series គឺជាការប្រមូលជំនាន់មានតម្លៃលើការបោះពុម្ពផ្សាយដែលសំខាន់ៗរបស់វិទ្យាស្ថានទស្សនៈអ៊ីស្លាមអន្តរជាតិ រៀបរៀងជាទម្រង់បង្រួម ផ្តល់ឱ្យអ្នកអាននូវការយល់ដឹងអំពីខ្លឹមសារសំខាន់ៗនៃសៀវភៅច្បាប់ដើម។

ការធ្វើផែនទីចិត្តនៃលោកិយនិយម ពិនិត្យមើលបញ្ហានៃហេតុផលសនិទានភាព និងសម្ភារៈនិយមខាងលោកិយ ដើម្បីស្វែងយល់ពីរបៀបផ្លូវចិត្តទាំងនេះការយល់ឃើញឬវិធីនៃការគូសផែនទីពិភពលោក បានជះឥទ្ធិពលដល់អន្តរកម្របស់មនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍសង្គមវិទ្យា។ ការធ្វើបែបនេះជាការប្រៀបធៀប និងផ្ទុយពីគំនិតរបស់ Abdelwahab M. Elmessiri (1938–2008) ដែលជាបញ្ញវន្តអារ៉ាប់ឈានមុខគេ និង Zygmunt Bauman (1925) ដែលជាអ្នកសង្គមវិទូឈានមុខគេរបស់ពិភពលោក។នៅ ក្នុងប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ ការរិះគន់លោកខាងលិចដែលកំពុងលេចចេញអំពីភាពទំនើបបានបំផុសគំនិតបញ្ញវន្តមូស្លីមឱ្យបង្កើតគំនិតថ្មី រូបភាពលក្ខខណ្ឌ និងគោលគំនិតដែលបង្ហាញពីជំហររបស់ពួកគេចំពោះទំនោរនៃភាពទំនើបខាងលោកិយ ការផ្លាស់ប្តូរ និងផលវិបាករបស់វា និងរបៀបដែលវាគ្រប់គ្រងការយល់ឃើញពីការពិត។

ចិត្តនៃលោកិយនិយមមានផែនការធំមួយដើម្បីបង្កើតឋានសួគ៌លើផែនដី សង្គមទីនេះ និងបច្ចុប្បន្ននេះ អរិយធម៌ទំនើបដែលគ្រប់គ្រងដោយហេតុផលរបស់មនុស្សសនិទានភាព និងជ័យជំនះនៃវឌ្ឍនភាព។ ខណៈពេលដែលឧត្តមគតិគឺជាជឿមួយវាជាមធ្យោបាយដើម្បីដឹងថាវាជាអ្វីផ្សេងទៀត។ ឆ្ងាយពីការយោសនាបំផ្លើស ការរំដោះមនុស្សចេញពី 'ខ្សែពួរ' នៃជំនឿលើព្រះ និងសាសនា មិនមែនជារឿងងាយស្រួលនោះឡើយ។

